

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

OKUL YÖNETİCİLERİNİN SAHİP OLDUĞU TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ ROLLERİ
İLE ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CEM EFEOĞLU

ÇANAKKALE
HAZİRAN, 2019

T.C
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Bilim Dalı

Okul Yöneticilerinin Sahip Olduğu Teknoloji Liderliği Rollerine İle Öğretmenlerin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki

Cem EFEOĞLU
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Adil ÇORUK

Çanakkale
Haziran, 2019

Taahhütname

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rolleri ile öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları arasındaki ilişki” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve değerlere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

24.06/2019

Cem EFEOĞLU

İmza

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Onay

Cem EFEOĞLU tarafından hazırlanan çalışma, 24/06/2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Referans No: 10274686

Akademik Unvan	Adı Soyadı	İmza	
Dr. Öğr. Üyesi	Adil ÇORUK		Danışman
Prof. Dr.	Recep Cengiz AKÇAY		Üye
Dr. Öğr. Üyesi	Şefika Melike ÇAĞATAY		Üye

Tarih:

İmza:

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ

Enstitü Müdürü

Özet

Okul Yöneticilerinin Sahip Olduğu Teknoloji Liderliği Rollerine İle Öğretmenlerin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki

Yapılan bu çalışmada amaç okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rolleri ile öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırma, nicel araştırma teknikleri ile iki adet ölçek kullanılarak yürütülmüştür. Okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerini belirlemek amacıyla Sincar (2009) tarafından geliştirilen ölçek uygulanmış olup, öğretmenlerin eğitim teknolojilerine ilişkin tutumlarını değerlendirmek için ise Pala (2006) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Her iki ölçek Çanakkale Merkez’de yer alan ilk ve ortaokullardaki 283 sınıf ve branş öğretmenlerine uygulanmıştır.

Öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları ve öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rolleri tetkik edilirken kıdem yılı, cinsiyet ile alan parametrelerine göre inceleme yapılmış ve çıktılar SPSS 22 programı ile analiz edilmiştir. Öğretmenlerin eğitim teknolojilerine ilişkin tutumları ve öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinin hangi seviyede olduğu ortalama ve standart sapma değerleriyle ifade edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre eğitim teknolojilerine yönelik tutumların sergilenmesinde t-Test, kıdem değişkenine göre belirlenmesinde de ANOVA kullanılmıştır. İki ölçeğin ilişkisi için ise korelasyon analizi yapılmıştır.

İlk ve ortaokul okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri, öğretmen görüşlerine göre katılıyorum düzeyinde çıkmıştır. Alt boyutlar incelendiğinde, araştırmaya göre en yüksek ‘destek’ alt boyutunda, en düşük ‘vizyon’ alt boyutunda okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri ortaya çıkmıştır.

İnsan merkezilik ve vizyon alt boyutlarında hem mesleki kıdem hem de branşa göre farklılık ortaya çıkmıştır. İletişim ve işbirliği alt boyutunda öğretmenlerin algılarında anlamlı sonuç çıkmadığı görülmektedir. Destek alt boyutunda ise cinsiyete göre anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır.

İlk ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojilerine ilişkin tutumlarında cinsiyet değişkeninde erkek öğretmenler lehine sonuçlar elde edilmiştir. Diğer yandan branş ile mesleki kıdem değişkenleri ile öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rolleri ile öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları arasında düşük seviyede, pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: liderlik, teknoloji liderliği, okul yöneticileri, öğretmen

Abstract

The Relationship between School Managers Technology Leadership Roles with Teachers Attitudes of Education Technologies

The aim of the research is to present the correlation between school managers technology leadership roles with teachers attitudes of education technologies. The research has been carried out with quantitative research method by using two scales. To determine the school managers technology leadership roles a scale which had been developed by Sincar (2009) has executed, to determine teachers attitude of education technologies a scale which had been developed by Pala (2006) has executed. Both scale has executed to 283 teachers working in first and secondary schools in Çanakkale.

Teachers attitudes of education technology and accordind to teachers view, school managers technology leadership has analyzed in SPSS 22. The results have shown together with means and standard deviation. Both scales has analyzed according to participants seniority, gender and branch. In data analysis, frequency, descriptive statistic methods, independent group t-test, One Way Analysis Of Variance (ANOVA), Tukey Test of multiple comparative tests has been used. For analyzing both scales correlation analyze has been conducted also.

Teacher views on the technology leadership roles of school managers constitute agree level. In the sub-dimensions highest level is “Support” and lowest level is “Vision”. In “Human-Centralsim” sub-dimension difference has been observed according to branch, in “Vision” sub-dimension difference has been observed according to branch and seniority, and in “Support” sub-dimension difference has been observed according to gender.

Teachers attitudes of education technologies do not put forward a significant difference in terms of “seniority and branch” variable. However, difference has been observed according to gender,

In the research, it is came out that there is a positive correlation in low-level between school managers technology leadership roles with teachers attitudes of education technologies.

Keywords: leadership, technology leadership, school managers, teacher

Önsöz

Ulu önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün de ifade ettiği gibi “Eğitimdir ki, bir milleti ya özgür, bağımsız, şanlı, yüksek bir topluluk halinde yaşatır; ya da esaret ve sefaletle terk eder.”

Eğitim en kısa ifadesiyle kalıcı ve ileriye dönük davranış değişikliği yaratmaktır. Modern dünyamızın gerekliliklerini karşılamak için her daim var olmuştur. Sürekli değişen ve gelişen bilgi teknolojileri ile birlikte daha verimli olarak hedeflere varmamızı sağlayacaktır. Her organizasyonda olduğu gibi eğitim kurumlarında ve özellikle okullarımızda bu teknolojiyi kullanmak onu eğitim sistemi ile bütünleştirmek okul yöneticileri ve çok kıymetli öğretmenlerimizin sorumluluğundadır.

Bu nedenle okul yöneticileri teknolojiyi kullanma konusunda desteklenmeli, bu konuda gerekli farkındalıklar yaratılmalıdır. Teknolojinin eğitim sistemimizdeki yerine önem verilerek bu konudaki farkındalık artırılmalıdır.

Yüksek Lisans eğitimime başladığım günden itibaren, önerileri ile önemli katkılarda bulunan, tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Adil ÇORUK' a, Eğitim Bilimleri Alanında üzerimde emeği bulunan değerli Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü hocalarıma ve bu süreçte yanımda olan çok sevdiğim eşime sonsuz teşekkür ederim.

Çanakkale, 2019

Cem EFEOĞLU

İçindekiler

Özet	i
Abstract	iii
Önsöz.....	v
İçindekiler.....	vi
Kısaltmalar ve Semboller	viii
Tablolar Listesi.....	ix
Bölüm I: Giriş.....	1
Problem Durumu	2
Problem cümlesi	4
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi	5
Araştırmanın Sınırlılıkları	6
Varsayımlar	6
Tanımlar	7
Bölüm II: Kavramsal Çerçeve	8
Bilgi Toplumu	8
Bilgi toplumunda eğitim.....	9
Teknoloji ve ilgili temel kavramlar.....	11
Eğitim teknolojileri.....	12
Eğitimde teknolojinin kullanımı.....	13
Türkiye’de eğitim teknolojileri üzerine geliştirilen devlet projeleri.....	16
Lider ve Liderlik Kavramları	20
Teknoloji liderliği.....	25
Okul yönetiminde liderlik ve teknoloji liderliği.....	27
Tutum Kavramı	32
Öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları.....	33
İlgili Araştırmalar	34
Yurt içinde yapılan araştırmalar.....	34
Yurt dışında yapılan araştırmalar.....	36
Bölüm III: Yöntem	39
Araştırma Modeli	39
Evren ve Örneklem.....	39
Katılımcıların demografik özellikleri	42
Veri Toplama Araçları.....	43
Teknoloji liderliği ölçeği.....	43

Eğitim teknolojilerine yönelik tutum leği.....	45
Verilerin zmlenmesi.....	46
Bölüm IV: Bulgular.....	47
Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	47
İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	51
nc Alt Probleme İlişkin Bulgular	64
Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	66
Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	70
Bölüm V: Tartışma, Sonuç ve neriler.....	72
Tartışma ve Sonuç.....	72
Birinci alt probleme ilişkin tartışma ve sonuç.....	72
İkinci alt probleme tartışma ve sonuç.....	74
nc alt probleme ilişkin tartışma ve sonuç.....	77
Dördüncü alt probleme ilişkin tartışma ve sonuç.....	77
Beşinci alt probleme ilişkin tartışma ve sonuç.....	78
neriler.....	80
Uygulayıcılar için neriler.....	80
Araştırmacılar için neriler.....	82
Kaynakça.....	83
Ekler	92

Kısaltmalar ve Semboller

AECT: Association for Educational Communication and Technology

akt: Aktaran

ANOVA: (Analysis Of Variance) Varyans Analizi

BİT: Bilgi ve İletişim Teknolojileri

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

FATİH Projesi: Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi Projesi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEM: Milli Eğitim Müdürlüğü

NETS-A: (National Educational Technology Standards for Administrators) Yöneticiler İçin Ulusal Eğitim Teknoloji Standartları

SPSS: Sosyal Bilimler için İstatistik Programı

STK: Sivil Toplum Kuruluşları

TDK: Türk Dil Kurumu

(X): Aritmetik ortalama

(%): Yüzde

(f): Frekans

P: Anlamlılık Düzeyi

Sd: Serbestlik Derecesi

Tablolar Listesi

Tablo No	Başlık	Sayfa
1	Sanayi Toplumunu Eğitim Modeli ve Bilgi Toplumunu Eğitim Modeli.....	10
2	2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı Çanakkale Merkez İlçe İlkokul ve Ortaokul Öğretmen Sayıları (Çanakkale İl MEM, 2018-2019).....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
3	Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Bilgiler	42
4	Katılımcıların Mesleki Kıdemine İlişkin Bilgiler	42
5	Katılımcıların Branşına İlişkin Bilgiler	43
6	Öğretmen Görüşlerine Göre, İlkokul ve Ortaokullarda Görev Yapan Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	477
7	İnsan Merkezilik Alt Boyutunda Yüksek Ortalamalara Sahip Maddeler	488
8	Vizyon Alt Boyutunda Yüksek Ortalamalara Sahip Maddeler.....	49
9	İletişim ve İşbirliği Alt Boyutunda Yüksek Ortalamalara Sahip Maddeler.....	500
10	Destek Alt Boyutunda Yüksek Ortalamalara Sahip Maddeler	511
11	Cinsiyet Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği.....	522
12	İnsan Merkezilik Alt Boyutuna İlişkin Cinsiyete Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları	522
13	Vizyon Alt Boyutuna İlişkin Cinsiyete Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları.....	533
14	İletişim ve İşbirliği Alt Boyutuna İlişkin Cinsiyete Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları.....	533
15	Destek Alt Boyutuna İlişkin Cinsiyete Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları.....	544
16	Branş Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği.....	555
17	İnsan Merkezilik Alt Boyutuna İlişkin Branşa Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları	555
18	Vizyon Alt Boyutuna İlişkin Branşa Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları.....	566
19	İletişim ve İşbirliği Alt Boyutuna İlişkin Branşa Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları	577
20	Destek Alt Boyutuna İlişkin Branşa Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları.....	577
21	Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği	588
22	İnsan Merkezilik Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi.....	59
23	İnsan Merkezilik Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tukey Testi.....	60
24	Vizyon Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi	6061
25	Vizyon Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tukey Testi	62
26	İletişim ve İşbirliği Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi	63
27	Destek Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi.....	64
28	Öğretmenlerin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	64
29	Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğinde Yüksek Ortalamaya Sahip Maddeler.....	655
30	Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğinde Düşük Ortalamaya Sahip Maddeler.....	666
31	Cinsiyet Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği.....	677
32	Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutuma İlişkin Cinsiyete Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları	677
33	Branş Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği.....	688
34	Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutuma İlişkin Branşa Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları....	69
35	Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği	69
36	Eğitim Teknolojilerine Yönelik Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi.....	70

37 İlköğretim ve Ortaokul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine İle Öğretmenlerin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumlarının Korelasyon Analizi.....	71
---	----

Bölüm I: Giriş

Günümüz toplumlarında en çok önem verilen konuların başında eğitim konusu yer almaktadır. Her şeyin hızla değişip geliştiği çağımızda her kurumda yaşanan ve yaşanması beklenen değişimlerden eğitim sistemi de etkilenmekte ve yeniden şekillenmektedir. BT teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması ve tüm yaşamımızı kuşatması eğitim sisteminde değişikliklerin yapılmasını zorunlu kılmıştır. Çünkü günümüz toplumlarında yetişecek neslin bilgi toplumuna uygun yetişmesini sağlayacak, toplumun bu yöndeki gereksinimini karşılayacak kurum eğitim kurumlarıdır. Aynı şekilde Binbaşıoğlu (2005) eğitimin, yeni kuşağı geleceğin gereksinimlerine göre hazırlamakta olduğunu dile getirerek aslında eğitimin ne derece önemli bir görevi olduğunu ortaya koymuştur. Ancak eğitim kurumlarının gelecek nesli toplumun ihtiyaçlarına uygun şekilde yetiştirebilmek günümüz şartlarını ve teknolojisini yakından takip etmekle olacağından burada en büyük pay okul yöneticilerine ve öğretmenlere düşmektedir. Böylece geleneksel eğitimin dışına çıkan eğitim kurumlarında geleneksel yöneticilik de yeniden şekillenmiş ve yöneticiye yeni sorumluluklar yüklenerek onlarda sahip olmaları gereken yeni özellikler ortaya çıkmıştır. Bu özelliklerden biri ise teknoloji liderliğidir.

Yapılan bu çalışmada okul yöneticilerine eklenen bu yeni özellik olan teknoloji liderliğinden yola çıkılmış, okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rolleri ile öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları arasındaki ilişki tespit edilmeye çalışılmıştır. İlk olarak yapılan çalışmanın bu bölümünde araştırmaya yön veren problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları ve araştırma içinde kullanılan çeşitli terimlerin tanımlarına yer verilmektedir. Ardından ikinci bölümde kavramsal çerçeve içerisinde bilgi toplumu, eğitim teknolojileri, liderlik, teknoloji liderliği ve öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları gibi konular ele alınmaktadır. Üçüncü bölüm ise çalışmanın yönteminin yer aldığı bölüm olmaktadır. Daha sonra dördüncü bölümde elde edilen bulguların yer aldığı bir bölüm

olmaktadır. Son olarak beşinci bölümde ise elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuçlar ve öneriler değerlendirilmektedir.

Problem Durumu

Bilim ve teknolojinin ilerlemesi sonucu yaşanan gelişmeler çerçevesinde günümüz bilgi çağı olarak adlandırılmaktadır. Söz konusu bilgi çağında bilgi teknolojileri gerek günlük yaşamda gerekse kurumsal alanlarda (eğitim kurumları, çeşitli işletmeler vb.) yoğun olarak kullanılmaktadır. Bilginin aktarılmasını, üretilmesini ve geliştirilmesini sağlayan eğitim kurumlarında da bilgi teknolojisinin kullanımı oldukça önemli olmaktadır. Bilgi teknolojileri eğitim ortamında mühim bir yerdedir. Öğretme ve öğrenme sürecine ilişkin yeni olanaklar sunmaktadır. Günümüzde eğitim, bir taraftan son teknolojileri öğretmek, diğer taraftan da toplumda söz konusu teknolojileri kullanabilen bireyler yetiştirmekle mükelleftir (Engür, 2014).

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, toplumların yapısının ve eğitim kurumlarının değişiminde yer alan önemli etkenler arasındadır. Gelişmişlik düzeyine bakılmaksızın her toplum gelişen teknolojiye etkilenmiş ve köklü bir değişim içerisine girmiştir (Akkoyunlu, 1998). Her geçen gün gelişen teknoloji ülkemizi de etkilemektedir. Bu noktada eğitim kurumlarımızda bilgisayar ve internetin kullanımında olması çağa ayak uydurmak için gereklidir (Varol, 1998). Eğitim kurumlarının çağa ayak uydurabilmesi içinse okul yöneticilerinin gelişen teknolojiyi yakından takip ederek bu teknolojiyi kendi kurumlarında sağlaması gerekmektedir. Eğitim kurumlarındaki yöneticilerinin geleneksel yöneticilik bakış açısından kurtulmuş; eğitimi desteklemek, zenginleştirmek amacıyla teknolojiyi hem kendisinin kullanmasına özen gösteren hem de öğretmenlerin ve öğrencilerin kullanması konusunda gerekli hassasiyete sahip kişiler olması gerekmektedir (Can, 2003).

Akbaba-Altun (2002) eğitim kurumlarındaki yöneticilerin teknolojiyi bilmesi, kullanması ve benimsemesi halinde liderlik rollerini yerine getirebileceğini belirtmiştir. Saban (2007) ise bir okul müdürünün; uzun vadeli bir vizyon ile kararlılığa sahip olması, gerekli kaynakları temin edebilmesi ve teknik destek sağlayabilmesi halinde teknoloji liderliği rolünü yerine getirmiş olacağını ifade etmiştir.

Teknoloji yöneticisi statüsündekilerin teknik bilgilerini, yöneticilik tecrübeleri ve liderlik nitelikleri ile bütünleşmesi gerekmektedir. Aynı zamanda, öğretmenlerin de teknolojiye karşı tutumları bu aşamada önem kazanmaktadır. Ülkemiz genç nüfusa sahiptir ve milyonlarca çocuk her yıl eğitim-öğretim hayatına adım atmaktadır. Okulda onları önce öğretmenler karşılamaktadır. Okula gelen öğrencilerin daha önceden teknolojik cihazlar kullandığı (tablet, akıllı telefon, bilgisayar, vb.) dikkate alındığında etkili eğitim ve öğretim ortamlarının oluşturulmasında ve gelen öğrencilerin bu alanda motivasyonunun sağlanmasında öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Teknoloji kullanımının öğretmenlerin okuldaki mevcut durumuna katkı sağlayacağı, sınıf yönetimi ve verimliliğini arttıracığı değerlendirilmektedir. Tabi bu süreçte ön şart öğretmenlerin teknolojiye karşı tutumları olmaktadır. Teknolojiyi öğretmenlerin yerine değil, öğretmenlerin yanında, etkinliklerini arttırıcı bir enstrüman olarak düşünmek yerinde olacaktır.

Bu bağlamda; okul yöneticilerinin sahip olduğu liderlik rollerine eklenen teknoloji liderliği rolleriyle okul yöneticilerine bağlı öğretmenlerin eğitim teknolojilerine dair tutumları arasındaki ilişkinin araştırılması ve araştırma sonuçlarının değerlendirilerek, bu çerçevede geliştirilen önerilerin dikkate alınması verimli sonuçlar doğuracaktır. Ortaya çıkan sonuçlar sadece bugüne değil teknolojinin geliştiği ve gelişmeye devam ettiği dünyamızda gelecek için faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Problem cümlesi. İlköğretim okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri ile öğretmenlerin eğitim teknolojilerine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Bu kapsamda aşağıda verilen sorulara cevap aranmıştır:

1. İlk ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri hakkındaki öğretmen görüşleri ne şekildedir?
2. İlk ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine dair öğretmenlerin görüşleri arasında cinsiyet, branş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. İlk ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları nelerdir?
4. İlk ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları cinsiyet, branş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. İlk ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rolleriyle öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin yönü, büyüklüğü ve şiddeti nedir?

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rolleri ile öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi öğretmen görüşlerine göre belirlemektir. Bununla birlikte araştırma kapsamında elde edilen bulgular çerçevesinde okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinin ve öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumlarının mevcut durumunun tespit edilmesi, bu kapsamda okul

müdürlerinin teknolojik liderlik düzeylerinin yeterlilik seviyesini belirleyerek bu yeterliliği geliştirecek ve arttıracak önerilerin oluşturulması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Eğitim kurumları bilginin üretilmesi, geliştirilmesi ve aktarılmasında önemli bir göreve sahiptir. Böylece eğitim kurumları toplumsal gelişimi sağlayan bir konumda olmaktadır. Günümüz bilgi çağında toplumsal gelişime katkı sağlayacak olan eğitim kurumlarında bu noktada bilgi teknolojilerinin kullanımı gerekmektedir. Bilgi teknolojilerinin en verimli ve doğru şekilde kullanılabilmesi için okul yöneticilerinin teknoloji liderliği çerçevesinde yaşanan gelişmeleri yakından takip etmesi gerekir.

Her geçen gün teknolojinin kullanımında uzman kişilere ve eğitim kurumlarında teknolojinin kullanımını artıracak liderlere ihtiyaç artmaktadır. Günümüz bilgi çağının teknoloji dünyasıyla eğitim dünyasının bütünleşmesi teknoloji liderliğini zorunlu kılmıştır. Bir okulda teknoloji lideri; çalışanların gücünü eyleme dönüştürürken teknolojiden yararlanan ve çalışanlarını teknoloji kullanımı konusunda özendiren kişidir (Can, 2003).

Bu kapsamda yapılan bu çalışmada araştırma problemi çerçevesinde okul müdürlerinin teknoloji liderliği standartlarına uygunluğunun incelenmesi oldukça önemlidir. Okul müdürleri, eğitim kurumlarının yöneticiliğini üstlenerek teknoloji liderliğini de üstlenmek durumundadır. Teknoloji liderliğinin gereklerini yerine getirebilmek toplumun bilimsel ve teknolojik gelişimine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle okul müdürlerinin teknoloji liderliği düzeylerinin araştırılması ve içinde bulunulan durumun tespit edilmesi oldukça önemlidir. Böylece eksiklikler tespit edilecek ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik çeşitli çözümler yaratılacaktır.

Öğretmenler kendileri eğitim döneminde teknolojiden faydalandığı gibi, öğrencilere de teknolojinin amacına uygun olarak kullanılmasının önemini anlatmalıdırlar. Durum böyle

olunca öğretmenlerin teknolojiden gerektiği kadar yararlanmaları sağlanmalıdır. Ayrıca eğitim teknolojilerinin eğitime olan katkısı büyük olmasına karşın söz konusu teknolojiyi verimli olarak kullanacak öğretmenlerin oldukça çaba sarfetmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin teknolojiye yaklaşımları; eğitim ve öğretimde teknolojiyi kullanmaları, eğitim teknolojilerinin sağlayacağı yarara olan inançlarıyla doğrudan ilişkilidir (Kaya, 2017).

Yapılan bu araştırma ile; okul müdürlerinin teknoloji liderliği rolleri ile teknolojiyi kullanma düzeyleri ve öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları hakkında bilgi vermenin yanı sıra konu ile ilgili araştırma yapan araştırmacılara ve ilgili kurumlara (eğitim programlarının hazırlanmasını sağlayan eğitim yöneticileri, milli eğitim müdürlükleri gibi) da katkı sağlamak hedeflenmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma ile ilgili sınırlılıklar aşağıda belirtilmiştir.

Araştırma, Çanakkale ili merkezinde 2018-2019 Eğitim ve Öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve ortaokullarda görev yapan branş ve sınıf öğretmenlerinden belirtilen ölçekler kullanılarak elde edilen verilerle sınırlıdır. Araştırma ölçme amacıyla geliştirilen sorular ile sınırlıdır.

Varsayımlar

Araştırmada ölçek uygulanan öğretmenlerin verdiği cevapların gerçeği yansıttığı değerlendirilmekte olup gerçek görüşleri olduğu varsayılmaktadır. Ayrıca, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinin ölçülebilir nitelikte olduğu, aynı şekilde öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarının da ölçülebilir nitelikte olduğu varsayılmaktadır. Araştırmada okul müdürlerinin teknolojik liderliği becerisi hakkında ve öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları hakkında bilgi toplama amacıyla kullanılan anket formunun veri toplamak

için uygun olduğu ve elde edilen verilerin olduğu gibi yazılarak var olan durumu yansıttığı varsayılmaktadır.

Tanımlar

Bu araştırmada geçen kavramlar ve tanımları şu şekildedir:

Bilgisayar ve donanımları: Fazlaca aritmetiksel ya da mantık ile ilgili işlemlerden oluşan bir işi, sahip olduğu bir program kapsamında hızla yaparak sonuç alınmasını sağlayan elektronik araç, elektronik beyin olarak tanımlanabilir (TDK). Bilgisayar temelde donanım ve yazılım olarak iki yapıda ele alınır. Donanım, bilgisayarın fiziksel yapısını oluşturan parçalarıdır. Bunlar; ana kart, işlemci, bellek, çevre birim cihazları (klavye, fare, ekran kartı yazıcı, modem, kamera, tarayıcı vb.) şeklinde sıralanabilir. Yazılım ise donanımsal parçaların çalışmasını kullanıcı ile bilgisayar arasındaki iletişimi sağlayan yapıdır. Bilgisayarın hem çalışma prensiplerini belirleyen hem de kullanıcı ile iletişimini sağlayan sistemlere işletim sistemleri denir ki bu sistemler de yazılım yapısında değerlendirilmektedir.

Liderlik: Bir gruba, takıma veya örgüte yol göstermek, yönlendirmek olarak tanımlanabilir.

Okul Yöneticileri: Yapılan bu çalışmada okul yöneticileri, Çanakkale ilinde görev yapan okul müdürleri olarak ifade edilmektedir.

Teknoloji: Teknoloji gücü ve bilgi birikimini sağlayan ve bunların denetimini yapabilen makinelerin, araçların vb. tamamını kapsayan, böylece toplumsal ilerlemeyi amaç edinen uygulama bilgisi olarak tanımlanabilir.

Teknoloji Liderliği: Bir gruba, takıma veya örgüte yol gösterme, yönlendirme işini yaparken teknolojinin kullanılmasında öncülük ederek verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır.

Bölüm II: Kavramsal Çerçeve

Bilgi Toplumu

Tarih içinde toplumların yapısı üretim ile şekillenmiştir. Her üretim biçimi kendi üretim sürecini ve üretim ilişkilerini içerisinde barındırdığından, üretim biçimlerindeki değişiklik toplumların yapısında da değişiklik meydana getirmektedir. Günümüze bakıldığında üretim aracı olarak karşımıza bilim ve teknoloji çıkmaktadır. Bilim ve teknolojinin üretim sürecinde kullanımının artması ve yaygınlaşması toplumların yapısında da değişimler meydana getirmiş olup, günümüz çağına bilgi çağı ve toplumlarına ise bilgi toplumu denilmesine sebep olmuştur.

İnsanlık tarihi boyunca üretim biçiminde günümüze kadar üç önemli devrim yaşanmış ve buna bağlı olarak toplumsal dönüşümler yaşanmıştır. Bu devrimlerin ilki yerleşik düzene geçilerek tarımsal üretim ile gerçekleşmiş, toplumlar tarım toplumu biçiminde değerlendirilmiştir. Yaşanmış olan ikinci devrim sanayi (endüstri) devrimidir. Bu devrim ile birlikte toplumlar hızla bir sanayileşme yarışına girmiş, bu yarış toplumları yalnızca dönüştürmekle kalmamış aynı zamanda birbirleri ile daha yoğun bir mücadele içerisine sokmuştur. Endüstri devriminin gerçekleşmesinde kullanılan teknoloji üçüncü devrimin gerçekleşmesini tetiklemiştir. Söz konusu üçüncü devrim ise iletişim-bilişim devrimidir. Yaşanılan iletişim-bilişim devriminde bilişim-iletişim teknolojilerinin (BIT) kullanımı her geçen gün artmış öyle ki bir üretim aracı haline getirilmiştir (Kocacık, 2003).

Bilgi kelimesi genel kapsamda ise “düşünme, yargılama, akıl yürütme, okuma, gözlem ve deney yoluyla elde edilen düşünsel ürün ya da öğrenilen şey” şeklinde tanımlanmaktadır (Balay, 2004). İnsanlık tarihi boyunca bilgi, insanoğlunun yaşamını sürdürmede, gelişiminde önemli bir konumda olmuş, nesiller boyu da gelişmiştir. Bu açıdan bakıldığında bilgi bir havuz olarak düşünülebilir.

Bilgi toplumunda eğitim. Literatüre bakıldığında eğitim üzerine çok çeşitli tanımlar bulunmaktadır. Eğitim üzerine yapılan bu tanımlamalardan bazıları şu şekildedir:

- Kişinin içinde bulunduğu toplumda yetenek, tutum ve olumlu davranışlarını geliştiren süreçler toplamına eğitim denilmektedir. (Carter, 1945'den akt. Tezcan, 1985).
- Diğer bir kaynağa göre eğitim; kişinin toplumsal yetenek ve en elverişli seviyede bireysel gelişmesinin sağlanabilmesi için seçilmiş ve denetimli bir çevreyi kapsayan toplumsal bir süreçtir (Carter, 1945'den akt. Tezcan, 1985).
- İnsanın davranışında, kendi yaşam tecrübesiyle ve amaçlı bir şekilde istendik değişme oluşturma sürecidir şeklinde de tanımlanmaktadır (Ertürk, 1972'den akt. Tezcan, 1985).

Söz konusu tanımlamalar değerlendirildiğinde eğitimin, kişiliğin gelişmesini destekleyen, ona yardım eden ve onu temel alan bireyi yetişkinliğe ve üretim sürecine hazırlayan, gerekli davranış, bilgi ve beceri edinilmesini sağlayan bir süreç olduğu anlaşılır.

Hesapçioğlu (2010) tarafından yapılan “Küresel Toplumda Eğitim, Okul ve İnsan Hakları” adlı çalışmada bilgi toplumunun özelliklerinden bahsedilmiş, sanayi toplumu eğitim modeli ve bilgi toplumu eğitim modelleri karşılaştırılmıştır. Aşağıda ise söz konusu karşılaştırmaya dair tabloya yer verilmiştir.

Tablo 1

Sanayi Toplumu Eğitim Modeli ve Bilgi Toplumu Eğitim Modeli

Sanayi Toplumu Eğitim Modeli	Bilgi Toplumu Eğitim Modeli	Teknolojik İhtiyaçlar
Sınıfta yapılan ders	Kişisel Araştırma	Ağ ortamı olan PC
Pasif Özümleme	Çıraklık	Simülasyonlar
Yalnız Çalışma	Ekiple Öğrenme	Ortak Çalışma Araçları
Her şeyi bilen öğretmen	Kılavuz olan öğretmen	Ağ ortamında uzmanlara
Değişmeyen İçerik	Hızla değişen İçerik	Ağları ve yayım gereçleri
Homojenlik	Çeşitlilik	Değişik eğitim gereçleri

Bilim ve teknolojide başlangıcı 20. yüzyılın ortalarında olan, yoğunlaşması ise son çeyreğine denk gelerek sürekli artan değişimler, teknoloji kullanımını arttırmış, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanlar ile beraber toplumsal değişimleri başlatan ve aynı zamanda yönlendiren kurumlardan olan eğitim alanında da değişimi zorunlu hale getirmiştir. Günümüz eğitim kurumları teknolojide yaşanan gelişmeleri takip etmeli, bu teknolojileri hem kullanmalı hem de kullanımını öğretmelidir. Özellikle bilgisayar teknolojisinin yaşamımızın her anını kuşatmış ve üretim sürecinde bu kadar söz sahibi olmuşken, eğitim kurumlarının bilgisayar teknolojilerini eğitim programlarına almamaları düşünülemez. Aksi halde, geleneksel eğitim programı ile eğitilmiş bir öğrenci günümüz bilgi toplumunun gereksinimlerine cevap verebilecek niteliğe, bilgiye ve beceriye sahip olamaz durumda mezun olacaktır (Akkoyunlu, 1995).

Toplum ile teknolojinin birbirini etkilemesi neticesinde oluşan ekonomik, toplumsal-kültürel ve siyasal bakımdan geniş kapsamlı bir oluşum olarak karşımıza bilgi toplumu çıkmaktadır. Toplumsal bir dönüşüm projesi olarak adlandırabileceğimiz bilgi toplumu,

toplum-bilgi-teknoloji üçlüsü üzerinde gelişmektedir. Söz konusu projede değişim, yalnız teknolojik alanda değil, toplum yapısının bütün unsurlarında gerçekleşmektedir (Yeşilorman ve Koç, 2014).

Teknoloji ve ilgili temel kavramlar. Genel anlamda teknoloji, bilimin kullanılması yoluyla hayatın kolaylaştırılması için yapılan her şey olarak ifade edilebilir. Teknoloji gücü ve bilgi birikimini sağlayan ve bunların denetimini yapabilen makinelerin, araçların vb. tamamını kapsayan, böylece toplumsal ilerlemeyi amaç edinen uygulama bilgisi olarak da tanımlanabilir.

Teknoloji, insanların çevre koşullarıyla mücadelesine yardımcı olan ve bu şekilde ihtiyaçlarını karşılamak üzere insanların yaratıcılıklarını tetikleyen önemli bir araçtır. Başka bir ifadeyle, insanların gündelik yaşamlarını kolaylaştırmak suretiyle, yaşam kalitelerini yükseltmek ve elde edilen sonuçların standardını artırmak için değerlendirdiği malzeme, yöntem ve kullanılan bilgileri içerisine alan bir süreç olarak tanımlanabilir (Hayytov, 2013).

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilgi teknolojisi kavramı da doğmuştur.” (Kartal, 2002). Bilgi teknolojileri; bilgiyi toplama, işleme, saklama, gerektiğinde ilgili yere iletme ya da bir yerden söz konusu bilgiye erişilmesini sağlama süreçlerinin bütünü olarak tanımlamaktadır. En genel şekliyle, bilgi teknolojileri, bilginin mevcut bilgisayar ve telekomünikasyon teknolojileri ile işlenmesidir (Engür, 2014).

Teknolojinin sürekli gelişimi, teknoloji hakkında yeni araştırmaların ve yaklaşımların gelişmesine yol açmıştır. Yapılan yeni araştırmalar ve yaklaşımlar yalnızca teoride kalmayıp uygulamaya da dökülebilmesi için eğitim kurumlarına önemli görev düşmektedir. Eğitim kurumlarında teknoloji kullanımını sağlayacak ve teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek bu gelişmeleri eğitim kurumuna sağlayacak olan ise okul yöneticileridir.

Eğitim teknolojileri. Bilim ve teknolojide yaşanan değişim ve gelişimler eğitim sistemini de etkilemiştir. Bu etkilenme sonucu yaşanan teknoloji ve eğitimin birleştiği noktada karşımıza eğitim teknolojileri kavramı çıkmıştır.

İlk kez 1963'te Association for Educational Communication and Technology (AECT) tarafından tanımlanan eğitim teknolojisi kavramı; "Öğrenme sürecini kontrol eden mesajların tasarımı ve kullanımı" olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca öğrenme konusu ile ilgili bütün problemlerin çözüme kavuşması amacıyla insan, ürün, fikir, araç ve kurumların bulunduğu; analiz, düzenleme, uygulama, değerlendirme ve yönetim aşamalarının bulunduğu kompleks ve kaynaşık bir süreç şeklinde tanımlanabilir (AECT, 1977'den akt. Öztaş, 2013).

Alkan (2011) eğitim teknolojisini; eğitime ve öğrenme durumuna hakim olabilmek için ilgili bilgi ve becerilerin ortaya çıkarılmasıyla öğrenme ya da eğitim safhalarının fonksiyonel olarak oluşturulması şeklinde tanımlamıştır. Yani, öğrenme-öğretme safhalarının tasarlanması, uygulamaya koyulması, değerlendirilmesi ile geliştirilmesi işidir.

şimşek (2001) ise eğitim teknolojisini; eğitim programlarının amaçlarına yönelik, öğrenme-öğretme süreçlerinin daha iyi hale getirilmesi ve kullanımına dair araştırma ve uygulama sahası şeklinde tanımlamaktadır.

Eğitim teknolojisinin yanında öğretim teknolojisi tanımı da bulunmaktadır. Öğretim teknolojisi genel anlamda öğretme, öğrenme kuramlarının en etkin biçimde uygulamaya dönüştürülmesi sürecinde yer alan teknolojik araç gereç gibi sayısız öğeleri kapsar. Öğretim teknolojisi, eğitim teknolojisinin belirli alanlardaki öğretim çalışmalarına odaklanmasıyla ortaya çıkar. Öğretim teknolojilerine örnek olarak "fen öğretimi teknolojisi", "dil öğretimi teknolojisi" gibi teknolojiler gösterilebilir (Yalın, 2002).

Ancak belirtmek gerekir ki eğitim teknolojisi, teknolojideki gelişmelerden doğan her türlü araç gereci, eğitim alanında gelişigüzel kullanmak değildir. Eğitim teknolojisi, "eğitim

öğretimi daha nitelikli hale getirmek için teknolojik gelişmeler sonucu ortaya çıkan araç gereçlerin öğretme-öğrenme ortamında, okul, sınıf ve öğrenme sürecinin yönetiminde belirli bir plan dâhilinde aktif bir şekilde kullanılması” (Eren, 2010) olarak tanımlanabilir.

Eğitim ve teknoloji birbirini sürekli etkileyen ve birbirinden bağımsız olarak düşünülemeyen kavramlar haline gelmiştir. Yeni teknolojileri kullanarak eğitim/öğretim ortamlarını zenginleştirme, yeni teknolojileri üretecek ve etkin bir biçimde kullanacak donanıma sahip bireyleri yetiştirme ve yeni teknolojilerle değişen hayat düzenine toplumun ve bireylerin ayak uydurabilmesi için eğitim ve teknoloji arasındaki karşılıklı fayda ilişkisinin ve ayrılmaz bütünlüğünün göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Eğitimde teknolojinin kullanımı. Eğitimde teknolojinin kullanımının insanoğlunun varlık gösterdiği ilk günden günümüze kadar eski olduğu belirtilmektedir (Aksoy, 2003). Doğa ile mücadele içerisine giren insanoğlu teknoloji sayesinde ayakta kalmıştır. Ateşin keşfi, tarımsal üretim teknolojileri, insan elinden çıkmış tüm icatlar bilgi havuzundan yaratılmış teknolojinin içerisine girmektedir.

Günümüzde eğitimde teknoloji denildiğinde ilk akla gelen bilgisayarlar olsa da, bilgisayar eğitim teknolojilerinden sadece birisidir. Kara tahta olarak adlandırılan araç da bir teknolojidir. Harita, televizyon, saat de birer teknolojidir. Lakin birbirinden etkilenen uygulamalar, geliştirilebilir yazılımlar içermesi vb. nedenlerden dolayı bilgisayar, eğitimde en çok kullanılan eğitim teknolojisi haline gelmiştir (Aksoy, 2005).

Teknolojinin eğitimdeki rolü gün geçtikçe artmaktadır. Yeniliklerin eğitime adaptasyonunda teknoloji kullanımı önemli bir yere sahiptir. Uygun teknoloji kullanımı, eğitim görenleri aktif öğrenmeye yönlendirerek onlara ihtiyaçları olan işbirliği ve iletişim becerisini sağlar. Söz konusu beceriyi sağlayan teknoloji değil, eğitimde teknoloji liderliği düşüncesidir.

Bu düşünce eğitim görenleri teknolojik bir yarına hazırlayan en fonksiyonel vasıtaadır (Hayytov, 2013).

Teknolojinin etkin olarak kullanılabilmesi için bu ortamda yaşayan ve çalışan bireylerin yine böyle bir ortamda yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu sebeple okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin gelişen teknolojiyi etkin bir şekilde takip etmeleri ve kullanabilmeleri bununla birlikte kullanmaya teşvik etmeleri de oldukça önemlidir (Aksoy, 2005).

Teknoloji denilince akla internet ağı da gelmektedir. İnternet kullanımının yaygınlaşması eğitim sistemini etkilemiştir. Günümüzde çok amaçlı olarak kullanılan internet (Tor ve Erden, 2004);

- Öğrenciler ile öğretmenlerin çalışmalarında çeşitli olanaklar sunar,
- Eğitimin her kademesindekilerin kendilerini yenilemesine imkân tanır,
- Dünyanın farklı yerlerindeki kişi veya kurumlarla iletişim imkânları sahip sunar,
- Gelişmeleri hızlı bir şekilde anında takip imkânı verir,
- Uzaktan eğitim olanağı sunar.

Eğitimde internetin kullanımıyla bilgisayarın kullanımı da yaygınlaşmış ve elektronik öğrenme adı verilen bir öğrenme sistemi meydana gelmiştir. Elektronik öğrenme internet/intranet ya da bilgisayar ağına sahip olan bir platform üzerinde sunulan, web tabanlı bir eğitim sistemi şeklinde tarif edilebilir. Bu model, birey merkezli ve bilgiye erişilebilmesi amacıyla güdüleyen bir modeldir. Elektronik öğrenme sayesinde eğitim verenler ve eğitim görenler aynı anda, aynı ortamda olmalarına ihtiyaç duymaksızın eğitimlerini yapabileme imkanı kazanmıştır (Aytaç, 2003).

Elektronik öğrenme gibi gelişmeler ile okullarda bilgisayar kullanımı da gerekli görülmüştür. Türkiye’de bilgisayara dayalı bilişim-iletişim teknolojilerinin her alanda kullanımının yaygınlaşması ile okullarda bu yönde eğitim verilmesi gereksinimi de doğmuştur. Teknolojiyi anlayan ve verimli bir şekilde kullanan bireylerin yetiştirilebilmesinde ise öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin bu alandaki yeterlilikleri önemlidir (Özoğul, 2006).

Okul ve sınıf idamesinde teknoloji kullanılması karar vericilerin verecekleri kararların yerinde olmasını ve zamanında ilgili birimlere ulaştırılmasını sağlar. Hem öğrencilerin hem öğretmenlerin hem de yöneticilerin işlerini etkin ve verimli bir şekilde yapmalarına katkı sunar.

Erişen ve Çeliköz (2007) bilgisayarların eğitimde kullanılma gereksinimini şu şekilde sıralamışlardır;

- “Yaşam boyu öğrenme anlayışının hâkim olması,
- Fırsat ve imkân eşitliğinin daha etkili bir şekilde sağlanması,
- Bilgi miktarının hızla artması,
- Bireysel öğretim gereksinimi,
- Teknoloji okur-yazarı olma, derslerinde teknoloji kullanabilme,
- Öğrencileri yeni teknolojilerle donanmış bir topluma hazırlama.”

Bu noktadan hareketle okulların ve yetkili birimlerin teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeleri ve öğrencileri geleceğe hazırlamaları gerekmektedir.

Türkiye’de eğitim teknolojileri üzerine geliştirilen devlet projeleri. 2010-2014 yıllarına dair MEB Stratejik Planı’nda bilişim teknolojileri vizyonu olarak, “eğitim sistemini ileri teknolojiler ile kaynaştırmak, yeniliklerle desteklemek, sürekli gelişimini sağlamak ve bilişim teknolojilerini kullanarak öğrenci merkezli ve proje tabanlı eğitim sağlamaktır” şeklinde ifade edilmiştir. Teknolojinin kullanılması ve daha yaygın hale getirilebilmesi için tüm okulların internet imkanına ulaşması, bilişim teknolojileri sınıflarının yaygın hale getirilmesi, bilgisayar başına düşen öğrenci sayısı endeksinin hızlı bir şekilde düşürülmesi, kaliteli sayısal ders içeriğinin oluşturularak kullanılmasına yönelik uygun zeminin temin edilmesi planda ayrıca belirtilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı, bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) ülkemiz eğitim sisteminde yer almasını teminen; okul yönetim süreçlerinin BİT vasıtaları kullanılarak daha iyi hale getirilmesi, öğretmenlerin, öğrencilerin, idarecilerin ve okul personelinin BİT’i kullanabilir seviyeye ulaşması ve BİT’ten eğitim süreçlerinde doğru ve etkin şekilde faydalanılması amacıyla gerekli eğitim çalışmalarının yapılmasını planlamıştır.

2015-2019 yıllarını kapsayan MEB Stratejik Planı’nda “FATİH Projesi ile örgün veya yaygın eğitim kurumlarında bilgi ve iletişim teknolojisi altyapısı geliştirilecek, öğrenci ve öğretmenlerin bu teknolojileri kullanma yetkinlikleri artırılabilecektir.” ifadesi yer almaktadır. Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile; eğitim gören, eğitim veren ve ilgili diğer kişiler tarafından kullanımının artırılması ve etkin kullanımının temin edilebilmesi amacıyla eğitim verenlere, yani öğretmenlere, eğitim verilmesi öngörülmüştür.

Bu plan ile birlikte, ilköğretim ikinci kademe ile ortaöğretim seviyesindeki tüm okullar FATİH Projesi kapsamına dahil edilmiştir. Söz konusu süre zarfında öğretim programları bilgisayar destekli öğretime uygunlaştırılarak eğitsel e-İçerikler hazırlanması hedeflenmiştir.

FATİH Projesi; eğitim-öğretimde fırsat eşitliğinin temin edilmesi ve teknolojiyi daha iyi hale getirmek amacıyla bilişim teknolojileri araç ve gereçlerini öğrenme-öğretme

aşamalarında etkin bir şekilde kullanma amacıyla başlatılmıştır. Bu kapsamda, başarı faktörleri beş ana unsura dayandırılmıştır;

- Erişilebilirlik: Her zaman ve her yerden ulaşılabilir olmak,
- Verimlilik: Sonuç odaklı çalışma platform ve ilerleme sahaları temin edebilmek,
- Eşitlik (Fırsat Eşitliği): Bütün kullanıcıların en üst seviyede hizmete ulaşabilmesini temin edebilmek,
- Ölçülebilirlik: İlerlemenin doğru bir şekilde analiz edilmesini teminen süreç ve sonuçların doğru bir şekilde ölçülebilmesini sağlamak, bu çerçevede düzgün geri bildirim sunabilmek,
- Kalite: Bütün eğitimin kalitesini ölçülebilir olarak artırmak.

Eğitimde FATİH Projesinin ana bileşenleri aşağıda verildiği gibidir:

- Donanım ve yazılım altyapısının temin edilmesi
- Eğitime dair içeriğin temin edilerek yönetilmesi
- Öğretmen eğitimleri
- Bilgi teknolojileri kullanımının sağlanması
- Öğretim programlarında BT kullanılması.

Fatih Projesi çağımıza uygun olarak öğrencileri; teknolojiyi kullanmalarını, etkili bir iletişim kurabilmelerini, analitik düşünebilmelerini, sorun çözme yeteklerini geliştirmelerini, ekip çalışması ve işbirliği yapabilmelerini sağlamak suretiyle edilgen bir birey olmaktan çıkararak, onlara eğitimin merkezinde olma imkanı sağlamayı amaçlanmıştır.

EBA zamandan ve mekândan bağımsız şekilde teknolojinin eğitime dâhil olmasını sağlamaktadır. Bu ağ sayesinde okulda görev yapan personel ile öğrenciler hem kullanıcı olarak faydalanabilmektedir. Ayrıca, yaptıkları paylaşımlar vasıtasıyla ağın zamanla büyüyen bir kaynak havuzu haline gelmesi sonucu ortaya çıkacaktır.

2019-2023 yıllarını kapsayan MEB Stratejik Planı'nda "Öğrenme Süreçlerinde Dijital İçerik Ve Beceri Destekli Dönüşüm" başlığı altında iki ana hedef belirtilmiştir. İlk ana hedef olan "Dijital İçerik ve Becerilerin Gelişmesi için Ekosistem Kurulması" ile ilgili;

- "İçerik normları ve kalite standartları tüm olası kullanım senaryolarını destekleyecek şekilde "Ulusal Dijital İçerik Arşivi" oluşturulması,
- İçerik çeşitliliğini desteklemek için ülke çapında içerik geliştirme ekosistemi oluşturulması,
- Dijital içerikleri etkin olarak kullanma ve geliştirme kültürü edinmiş lider öğretmenler yetiştirilerek bu kültürün okullarda yaygınlaşması sağlanması,
- Dijital materyaller ile basılı materyaller ilişkilendirilecek, öğretmenlere bunların etkin kullanımıyla ilgili destek materyaller sunulması, dijital materyallerin ana öğretim materyali olarak kullanımının yaygınlaştırılması,
- Dijital içerikler kullanılarak kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimlerinin yaşanabildiği platformlar hazırlanması,
- Öğrencilerin PISA gibi uluslararası sınavlarda arzu edilen sonuçları alabilmeleri için üst bilişsel becerileri destekleyen yeni nesil dijital ölçme materyalleri geliştirilmesi hedeflenmiştir."

İkinci ana hedef olan “Dijital Becerilerin Gelişmesi için İçerik Geliştirilmesi ve Öğretmen Eğitimleri” başlığı altında

- “İlkokul derslerinin kazanımı hâline getirilmiş olan güvenli internet, siber güvenlik, siber zorbalık ve veri güvenliği gibi kavramların izleme ve değerlendirme çalışmalarıyla erişimi ve edinimleri takip edilmesi, gerekli iyileştirmeler yapılması,
- Sınıf öğretmenlerinin bilgisayarsız ortamda algoritmik düşünce öğretimine yönelik, yüz yüze eğitimler düzenlenmesi,
- Öğrencilerimizle birlikte, kendilerine bilişimle üretim becerileri kazandırmaya yönelik olarak, kodlama ve üç boyutlu tasarım etkinlikleri yürütülmesi,
- Öğretmenlerimizin dijital eğitim konusunda kendilerini geliştirmelerine yönelik olarak, içerik videoları geliştirilmesi ve çevrimiçi atölyeler düzenlenmesi,
- Matematik, fen bilimleri, fizik, kimya, biyoloji, türkçe, sosyal bilgiler, coğrafya gibi derslerin öğretmenlerine, disiplinler arası proje yapımı, üç boyutlu tasarım ve akıllı cihaz gibi alanlarda yüz yüze atölye eğitimleri verilmesi” hedeflenmiştir.

Diğer yandan yapılan yatırımların amacına ulaşmasında olumsuz faktörler de zaman zaman etkili olmaktadır. Kearsley ve Lynch’a göre (1992) eğitimde teknolojinin kullanılmasına ilişkin başlıca sorunlar aşağıdaki şekildedir:

- Yapılan yatırımların atıl şekilde kalması
- Yeni teknolojiler için eğitim eksikliği
- Teknolojiyi farklı amaçlar için kullanma
- Teknolojiye ve/veya onu kullananlara karşı olumsuz tutumlar

Ergişi'ye göre (2005), Milli Eğitim Bakanlığı'nın yürütmüş olduğu projelerin verimli ve etkin şekilde yürümesi adına en önemli görev okul yöneticilerine düşmektedir. Bu nedenle söz konusu durumun iyileştirilmesinde ve her öğrencinin eğitim teknolojilerini eşit bir şekilde kullanmasında en büyük payın okul yöneticilerine ve öğretmenlere düştüğünü söylemek mümkündür.

Lider ve Liderlik Kavramları

Sosyal bir varlık olan insanlar, insanlık tarihi boyunca gruplar halinde yaşamaktadırlar. İnsanların oluşturduğu bu sosyal grupların yönetilmesi ve grubun hedeflerine ulaşmasını sağlayacak bir liderlere de her zaman ihtiyaçları olmuştur. Tarihte ortam koşullarına ve zamana göre farklı türde liderlerin ortaya çıktığı ifade edilebilir. Liderlerden ise bu grupların belirlenen hedeflere ulaştırılması, grup üyelerinin arzu, ihtiyaç ve çıkarların neler olduğunun takibi, ayrıca bu üyelerin grup içerisinde kalmalarının için gerekli güç, cesaret, arzu ve enerjinin sağlanması gibi sorumluluklar beklenmektedir (Eren, 2010).

Liderlere böylesine önemli sorumluluklar yüklenmesi de liderlik konusunu dikkat çekici kılmış ve üzerine çeşitli araştırmalar yapılmasının gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Liderlik, bilim insanlarının yıllardır incelediği ve tarihin her safhasında dikkat çeken bir kavram olmuştur. Özellikle 20. yy'dan itibaren liderlik, sosyal bilimler yönetim alanı içerisinde yoğun bilimsel çalışmaların gerçekleştiği önem arz eden konulardan birisi haline gelmiştir (Şahin, 2015).

Bu açıdan bakıldığında literatürde günümüze kadar lider ve liderlikle ilgili pek çok araştırma yapıldığı ve çeşitli tanımlamaların olduğunu görmek mümkündür. Liderlikle ilgili çeşitli tanımlamaların olmasının sebebi ise hem konuyu ele alışıdaki yaklaşımın farklı olması hem de kavramın karmaşık bir yapıya sahip olmasıdır. Böylece yaklaşım farklılığından dolayı çeşitli analiz ve tanımlamalara ulaşılmıştır (Şişman, 2014).

Liderlikle ilgili bazı tanımlar şu şekildedir:

Gümüşeli (2001) liderlik kavramını; “yöneticiliğin ötesinde etkileme gücüne sahip olma” olarak tanımlamıştır. Tanımla birlikte bir de liderliğin belirleyici özelliğinin yenilik ve değişime yönelme olduğunu belirtmiştir.

Aydın’a göre (2007) liderlik; “liderin izleyenleri hem kendi hem de izleyenlerin değerlerini ve güdülerini (isteklerini, gereksinimlerini, özlem ve beklentilerini) temsil eden belirli amaçlar için eylemde bulunmaya ikna etmesidir”.

Yılmaz ve Ceylan (2011)’a göre ise liderlik; liderin etrafında bulunan kişilerin etkinliğini faal hale getirilebilmesi için gerekli yeteneği ile bilgilerinden faydalanarak kişileri etkileyebilme süreci olarak da tanımlanabilir. Liderler etrafındakileri heyecanlandıracak ve böylece onları harekete geçirebilecek bakış açısına, stratejik kararları alıp uygulayabilecek beceriye ve istenilen hedefe ulaşılmasını gerçekleştirebilecek bir potansiyele sahip olmalıdırlar.

Çelik (2013) liderlik kavramını, “etkili kişisel özelliklere bağlı bir güç” şeklinde Etzioni’nin 1964 yılında yaptığı tanımlamadan ve buna benzer tanımlamalardan yola çıkarak “etkileme gücü” olarak tanımlamıştır.

Yine farklı bir tanım olarak Şişman (2014) liderlik kavramını, “belirli amaçlar ve hedefler doğrultusunda başkalarını etkileyebilme ve eyleme sevk edebilme gücü” şeklinde tanımlamıştır.

Bunların yanı sıra liderlik tanımlarından yola çıkılarak oluşturulmuş olan çeşitli lider tanımları da bulunmaktadır. Lider kavramı ile ilgili tanımların bazıları ise şu şekildedir;

Gümüşeli (2001) liderin özelliklerini şu şekilde belirtmektedir: “Çeşitli etkileşim süreçleri ve güçlerini duruma göre bir denge içerisinde kullanarak, içinde bulunduğu gruptakileri kendi istediği yönde yönlendirme becerisi gösteren kişi, bireyleri ortamdaki uzak

olduğunda bile etkileyebilen kişi, başkalarının davranışlarından etkilenmekten daha çok başkalarının davranışını etkileyen kişi”.

Bir başka tanım olarak Özden (2002) lideri, değişim ortamı içerisinde tehlikeden ziyade fırsatların var olduğunu görebilme yetisine sahip olan ve bu durumda etrafındakileri ikna edebilen kişi olarak belirtmektedir.

Çelik’e (2007) göre ise lider “kümenin bir üyesi olarak, öteki üyeler üzerinde olumlu etkide bulunan kişi” olarak belirtilmektedir. “Başka bir deyişle lider, küme üyelerinin kendine yaptığı olumlu etkiden daha fazlasını onlara yapabilen küme üyesidir.”

Liderliği iyi anlayabilmek amacıyla öncelikle liderin sahip olduğu gücün kaynağının iyi bilinmesi ve analiz edilmesi gerekmektedir. Bu noktada Celep (2004) ve Çelik (2007) liderin sahip olduğu güç kaynaklarını beş madde halinde sıralamışlardır:

1. “Yasal Güç: Liderin hiyerarşik yapı içindeki konumuna ya da rolüne bağlı olarak sahip olduğu yetkiye dayalı güçtür. Yasal güç, liderin astları üzerindeki yetkisine dayanan ve astlar tarafından kabul edilen bir güçtür.
2. Ödül Gücü: Liderler genellikle örgütteki ödül gücünden yararlanarak astlarının yeteneklerini değerlendirirler. Liderler iş görenlerin istediği ödülü kontrol ederler. Kime ne kadar ödül verileceğine liderler karar verir.
3. Zorlayıcı Güç: Bu güç, ödül gücünün karşıtı olan bir güçtür. Zorlayıcı güç, liderin direktiflerine karşı astların itaatsizlik göstermesi durumunda kontrol etme ve cezalandırma gücünü yansıtmaktadır.
4. Uzmanlık Gücü: Bu güç, grubun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak liderin sahip olduğu özel yetenek ve bilgilerdir. Lider analiz etme, uygulama ve kontrol etme yeteneğine sahiptir.

5. Karizmatik Güç: Karizmatik güç, liderin izleyenler üzerinde sahip olduğu güçlü etkiye dayanır. Bu karizmaya dayalı güç, liderin izleyenler üzerindeki çekiciliğini ve saygısını yansıtmaktadır.”

Bununla birlikte genel olarak bakıldığında halk arasında liderlik ve yöneticilik kavramlarının birbiri ile eşdeğer tutulduğu görülmektedir. Ancak liderlikle ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında; liderlik ve yöneticilik olarak iki ayrı kavramın ortaya çıktığı görülmektedir. Gümüşeli (2001) çalışmasında liderlik ile yöneticilik, bire bir aynısı olmayan ancak tamamlayıcı ortak paydalarda buluşan düşünce ve eylemleri içeren iki farklı kavram olduğunun altını çizmiştir. Bu iki kavram günlük hayatta birbirine yakın kavramlar gibi algılanarak birbiri yerine kullanılsa bile aslında bu iki kavramın arasında belirgin farklılıklar bulunmaktadır.

Bursalıoğlu'na göre (2013) büyük planların yaratıcısı ve başlatanı liderler iken, söz konusu planların hayata geçirilmesini sağlayan ise yöneticilerdir. Tarihte çok az sayıda lider iyi bir yönetici olabilmiş iken; çok az sayıda yönetici de iyi bir lider olabilmiştir. Her iki özelliği bünyesinde barındırabilenler nadir bulunan kişilerdir.

Aynı şekilde Ertuğrul (2014) genel olarak lider, yönetici ve idareci kelimelerinin birbirleri yerine kullanıldığını ancak aslında aralarında çeşitli farklılıkların olduğunu belirtmiştir. Yönetici ile idareci aynı kavramlardır. Fakat lider daha farklı bir kavramdır. Bu ayrımı en basit şekilde açıklayacak olursak; yönetici işleri doğru yapar fakat lider doğru işleri yapmakla kalmaz ayrıca kitleleri vizyonuyla arkasından sürükler. Lider uygulanacak olan politikanın belirleyicisi iken yönetici liderin belirlediği politikayı yöneten kişi olarak karşımıza çıkar. Bu açıdan bakıldığında yönetici yalnızca bir ağacı düşünmekle yükümlüken liderin daha geniş bir vizyona sahip olduğundan ormanla ilgilenmekle yükümlü olduğu söylenebilir (Çelik, 2013).

Bunun yanı sıra liderlik üzerine geliştirilen çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır. Ağırlığın liderlerin niteliklerine verildiği, bireysel özellikler ile ilişkisini tespit etmeye yönelik yapılan bu araştırmalar çerçevesinde özellikler yaklaşımı ortaya çıkmıştır. Geliştirilen diğer kuram ise durum kuramıdır. Buna göre her yerde geçerliliğini koruyan bir liderlik özelliği ve davranışı söz konusu olamaz. Durum kuramları, farklı durumların veya koşulların oluşturduğu farklı liderlik tiplerini zorunlu kıldığını varsaymaktadır (Erdal, 2007).

Daha sonra karşımıza modern liderlik kuramları çıkmaktadır. Zamanla değişen toplumsal koşullar mevcut liderlik teorilerini yetersiz duruma getirmiş, yeniden şekillenen toplumsal koşullar beraberinde yeni liderlik tanımlamaları, sınıflandırmaları ve yaklaşımları ortaya çıkarmıştır. Özellikle bakıldığında 1980'li yıllar liderlik konusunda yeni yaklaşımların giderek arttığı ve gelişiminin çok hızlı olduğu aynı zamanda farklı yaklaşımların ortaya çıktığı bir dönemdir. Bu dönemde liderlerin rolleri yeniden tanımlanmıştır. Yapılan bu tanımlamalarda geleneksel liderlik tanımlamalarından farklı olarak özellikle yenilik ve yenilikçilik kavramları üzerinde durulmuş ve modern liderlik yaklaşımı olarak değerlendirilmiştir. Söz konusu olan yeniliğin ve yenilikçiliğin ardında ise liderin yaratıcılığı vardır. Bununla birlikte liderlik geleneksel liderlikteki gibi yalnızca örgütün karlılığı üzerine değil, artık amaç, süreç ve insana odaklanmaktadır (Gündüz, 2007). Ayrıca liderin, yaratıcılığını kullanarak oluşturacağı dönüşüm de önem kazanmıştır. Modern yaklaşımlar denilen kavramın temelinde var olanlar, dönüşüm ve değişime açık olabilme, vizyon sahibi olmak, gelişme ile geliştirebilme ve sosyal sorumluluk olgularıdır (Erdal, 2007).

Liderlik konusunda, liderlik kuramlarının yanı sıra eğitim kurumlarındaki liderliğe de değinilmesi gerekmektedir. Eğitim kurumlarında liderlik ise verilen yetki, görev ile ortaya çıkan yürütme yönlendirme sonucunda ne kadar etki yapabildiği şeklinde belli olmaktadır. Eğitim kurumlarında lidere verilen yetkiler formal yetki ile informal yetki olarak iki kavram şeklindedir. Formal yetki okul yöneticilerine yalnızca buldukları konum aracılığıyla

kazandırılmakta ve bu durum okul yöneticisine statü liderliği sağlamaktadır. Formal yetki resmi bir yetki olması bakımından yöneticiye tabi olmak zorunlu olarak düşünülebilir. Ancak formal yetkiden farklı olarak informal yetkide durumlar farklıdır. İnfomal yetki resmîyetin dışında daha çok topluluk tarafından verilmekte olup, bu durum esasen yöneticilere liderliği farklı bir bağ ile vermek demektir. Üyelerin yöneticisinden beklemiş olduğu davranışlar, kurumun yapısında ve kurum içi havanın içerisinde önemli yer tutmakta olup yöneticilerin sahip olduğu liderlik konumları da bu yapı ve hava içerisinde şekillenmektedir. Liderlerin en çok değerlendirildiği iki boyuttur. Okul yönetimi içerisinde liderlik, problemleri gerçekçi gözle görmeyi çözümlenmeyi ve tüm bunlar için birtakım yeteneklere sahip olmayı da beraberinde getirir (Bursalıoğlu, 2013). Formal lider, sahip olduğu otorite ile etkisini gösterirken informal lider, gösterdiği liderlik davranışıyla içerisinde bulunduğu grup ile bütünleşmiş durumdadır. Bu anlamda okul yöneticisi bir formal lider olarak değerlendirilebilir. Ancak okul yöneticisinin öğretmenlerini motive etmesi, sahip olduğu değer yargıları ile öğretmenlerine rehber olup onları yönlendirmesi açısından informal lider olarak değerlendirmekte kaçınılmazdır (Çelik, 2013).

Teknoloji liderliği. Günümüz bilgi toplumunda teknoloji insan yaşamının her alanını sararak önemli bir parçası haline gelmiştir. Özellikle bakıldığında bilgi edinme ve bilgiyi kullanmada teknolojik gelişmelerin sunduğu imkânlar öylesine bir hal almıştır ki artık insanları sınırsız bir dünya içerisine almıştır. Söz konusu bu sınırsız dünyada istediğimiz her bilgiye anında ve kolayca ulaşılabilir. Bu durum ise bilgilerin yönetimi sorununu ortaya çıkarmış ve bilgilerin yönetimi toplumlar için oldukça önemli bir hal almıştır. Böylece liderlere yeni bir sorumluluk yükleyerek teknoloji lideri rolü ortaya çıkmış ve toplumlar için teknoloji liderliği rolleri her lider için gerekli bir hal almıştır.

Teknoloji liderliğini anlayabilmek için ilk olarak ne olduğunu bilmemiz gerekmektedir. Bu amaçla yapılmış çeşitli teknoloji liderliği tanımlamaları söz konusudur. Bu tanımlamalar şu şekilde belirtilebilir:

Akbaba Altun (2002), yaptığı çalışmada teknoloji liderlerinin birden fazla beceri ve yetiye sahip olması gerektiğini vurgulamıştır. Bu beceri ve yetiler şunlardır:

1. Teknoloji beceri ve yetileri; lider, teknolojiyi kendisine model olarak almalı ve benimsemelidir.
2. İnsanlarla iletişim yeteneği; lider, gelişen teknolojinin kullanımı ile öğretilmesi hususunda çalışanlarla birlikte hareket edebilmelidir.
3. Program becerisi; lider, her alana teknolojiyi entegre edebilmelidir.
4. Personel geliştirme becerileri; lider, teknoloji kullanımında insanların eğitimine önem vermelidir.
5. Liderliği öğrenmek; lider, teknolojiyi eğitime entegre ederken "büyük resmi" görebilmelidir.

Görgülü (2003), teknoloji liderini;

- Teknolojik gelişmeleri sürekli takip eden,
- Teknolojiyi etkin kullanmada model olan,
- Teknoloji kullanımı hakkında karşı karşıya kaldığı problemleri çözerken yetkililerden vaktinde destek sağlayan,
- Teknoloji konusunda kararlar verme süreci için okulda teknoloji komitesi kuran,
- Teknoloji kullanımında yeterli olamayan öğretmenleri motive eden,
- Mesleki anlamda öğretmenlerin gelişebilmeleri için emek veren kişi olarak tanımlamıştır.

Tanzer ve Can (2004) teknoloji liderini; teknolojinin organizasyonda etkili ve verimli bir şekilde kullanılmasında lüzumlu eş güdülemeyi yapan, organizasyona bu konuda tesir eden, ve onu yönlendiren kişi olarak tanımlamıştır. O halde söz konusu tanımlamaya göre teknoloji lideri, grup içerisinde yer alan insanların verimli bir şekilde çalışmalarını sağlarken bunu teknolojiyi etkili bir şekilde kullanarak ve grup içerisindeki insanların da kullanmalarını sağlayarak yapabilen kişidir.

Görüldüğü gibi teknoloji liderlerine yüklenen sorumluluklar oldukça fazladır. Öyle ki teknolojiyi iyi seviyede kullanabilmenin yanı sıra yöneticiler, kurumlarında kullanılan teknolojinin en verimli ve amaçlara uygun şekilde kullanılmasını sağlayacak donanıma da sahip olmalıdır.

Okul yönetiminde liderlik ve teknoloji liderliği. Okul yöneticilerinin yönetim becerilerinin en iyi seviyede olması beklenmektedir. Ancak teknolojinin tüm kurumları etkilemiş olması eğitim sistemini de etkilemiş, teknoloji liderliği de eğitim kurumlarındaki okul yöneticilerinden beklenen sorumluluk olarak yerini almıştır. Bir okulun teknoloji lideri; okulun her biriminde ve her üyesinde teknolojinin kullanımını açısından yönlendiren, teknolojinin tüm imkânlarını kullanabilen ve bu imkânları yalnızca kendi kullanmayarak okuluna ve personeline taşıyan kişidir (Can, 2003).

Bu açıdan bakıldığında ve günümüz koşulları dikkate alındığında okul yöneticilerinin bir teknoloji lideri olarak teknolojiye ulaşabilme, okulun eğitim ve öğretim programında dijital kaynakları kullandırma ve bu konuda liderlik yapabilmesi gelmektedir. Bunun için okul yöneticisi teknolojiyi takip etmeli, uygulayabilmeli ve benimsemelidir (Helvacı, 2008).

Eğitim bir toplum için oldukça önemli bir değer olduğundan, eğitim ve öğretimin uygulanabilirliği artırmak ve daha etkin hale getirmek üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. Bunu sağlamanın yolu ise öğrencilere sunulan mevcut şartları geliştirebilmek,

toplumun gereksinimlerini karşılayabilecek şekilde eğitim vermek ve bunları yaparken teknolojiyi kullanmak ve eğitim yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini etkin bir biçimde gerçekleştirmelerini sağlamaktan geçmektedir (Marulcu, 2010).

Günümüz bilgi çağında küreselleşmenin de etkisi ile dünyadaki tüm okul sistemleri, eğitim kurumlarında öğretme-öğrenme ve yönetim sürecinde teknolojinin kullanımı için büyük bir baskı altındadır. Bu baskı özellikle gerek öğrencilerin gerekse velilerin beklentilerinden kaynaklanmaktadır. Eğitim verenler her gün dizüstü, tablet, akıllı cep telefonları ile kendilerini sürekli meşgul eden öğrenciler ile karşı karşıya gelmektedir (Eren, 2010).

Bu noktada devreye okul yöneticileri girmektedir ki; okul yöneticileri okullarında eğitim adına teorik ile pratik anlamda teknolojik yenilikler ve teknolojinin faydalı, etkili, biçimde kullanılmasına yönelik temel görevi olan kişilerdir. Bu temel görev teknoloji liderliği şeklinde adlandırılabilir. Anderson ve Dextor (2005) teknoloji liderliğinin aşağıda yer alan unsurlardan meydana geldiğini ifade etmişlerdir (akt. Marulcu, 2010);

- “Teknoloji komitesi: Teknoloji komitesinin varlığı teknoloji vizyonu geliştirme ve liderlik fonksiyonunu yönetim ve öğretim personeli arasında dağıtma mekanizmasıdır.
- Okul teknoloji bütçesi: Okulun teknolojik harcamalara ilişkin bir bütçesi olup olmadığını simgeler.
- Çevre desteği: Okul yöneticisinin düşüncesine göre, kendi bölgesinin teknoloji harcamalarına, diğer bölgelere göre daha fazla destek verip vermediğini simgeler. - Müdür e-maili: Öğretmenler, yöneticiler, öğrenciler ve veliler arasında mail yoluyla kurulan iletişimi kapsar.
- Teknoloji için müdür günleri: Müdür günleri müdürün 5 gün veya daha fazla zamanını teknoloji planlama, bakım ve yönetimi ile geçirdiğini vurgular.

- Personel gelişim politikası: Okulun teknoloji ile ilgili düzenli personel geliştirme politikasının olmasını simgeler.
- Bağışlar: Okulun ya da bölgenin son 3 yılda bütçenin % 5'inin bilgisayarla ilgili masraflara harcadığı deneysel bir programın olup olmaması durumudur.
- Entelektüel mülk hakları: Entelektüel mülk politikası; okulun mülk sahiplik haklarına saygı gösterip göstermediğini simgeler.
- Diğer politikalar: Başarılı okullarda bulunan politikalardan bazıları şunlardır; yetişkin sitelerinin yasaklanması, periyodik öğretmen teknoloji eğitimi, yetkisiz girişlere karşı sistem güvenliği, erişimde fırsat eşitliği, okulca satın alınmayan yazılımın yüklenmemesi, okul bilgisayarlarında oyun, öğrencinin bilgisayarla ilgili yeterlilik gereksinimi vb.”

Teknoloji lideri olarak eğitim kurumlarındaki yöneticiler, teknolojideki ilerlemelerin eğitime yapacağı katkıyı iyi bilmelidir. İlâveten güncel teknolojilerden etkin ve etkili bir şekilde faydalanabilme konusunda da eğitim kurumlarındaki yöneticilere büyük sorumluluk düşmektedir. Eğitim kurumlarındaki yöneticilerin teknolojiyi benimsemesi ve teknolojide meydana gelen değişimlere ayak uydurması hayati önem arz etmektedir. Ancak günümüz dünyasında sadece iyi bir eğitim lideri olmak eğitim kurumlarındaki yöneticiler için yeterli görülmemektedir (Ulukaya, 2015).

Bir okulda, liderin performansının önemli olduğu kadar lider ile beraber çalışan kişilerin performansı da eğitim süreci içinde çok önemli yer tutmaktadır. Okul içerisinde yer alan öğretmenlerin ve öğrencilerin gösterdikleri başarı, yöneticilerinin sergilemiş oldukları liderlik özelliklerinden olumlu veya olumsuz yönde etkilenmektedir (Ulukaya, 2015).

Okul yöneticilerinin teknoloji liderliğini ölçebilmek amacıyla çeşitli standart ve ölçekler geliştirilmiştir. Bunlardan biri olan “Okul Müdürleri için Ulusal Eğitim Teknolojisi Standartları ve Performans Göstergeleri (NETS-A)” şöyledir (Şahin, 2015):

- “Vizyoner Liderlik: Eğitim lideri, örgüt çapında kurumsal dönüşümü sağlayarak mükemmelliğe ulaşılmasına, teknolojinin kapsamlı bir biçimde entegrasyonu için ortak vizyon geliştirilmesine ve uygulanmasına liderlik eder. Vizyonla uyumlu, teknolojiyle bütünleştirilmiş stratejik planları geliştirir, uygular ve teknoloji kullanımını teşvik eder.
- Dijital Çağ Öğrenme Kültürü: Eğitim lideri, öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik, ilgi çekici, dinamik olan dijital çağın öğrenme kültürünü tüm öğrencilere kazandırmaya yönelik gerekli ortamı oluşturur, geliştirir ve devam ettirir. Teknolojiyle donatılmış öğrenen merkezli ortamları ve tüm öğrenenlerin ihtiyaçlarını karşılayan farklı öğrenme kaynaklarını okuluna kazandırır.
- Mesleki Uygulamada Mükemmellik: Eğitim lideri, öğretmenleri güçlendiren yenilikçi ve profesyonel bir öğrenme ortamı oluşturur. Çağdaş teknolojilerle ve dijital kaynaklar yoluyla öğrencilerin öğrenmelerini destekler. Bu amaçla eğitim lideri; teknolojinin etkin kullanımı ve entegrasyonu için zaman ile kaynak ayırır ve bu teknolojilere erişimi sağlar.
- Sistemli İyileştirme: Eğitim lideri, etkili bilgi ve teknoloji kaynaklarının kullanımı yoluyla kurumlarını sürekli geliştirerek dijital çağ liderliği sağlar. Bu amaçla eğitim lideri; öğrenme hedeflerinin en üst düzeyde gerçekleşmesi için uygun teknolojileri kullanarak değişimi planlı bir şekilde yönetir. Verileri toplama, analiz etme, sonuçları değerlendirme yoluyla çalışanların performansını ve öğrencilerin öğrenmelerini artırmak için bulguları paylaşarak işbirliği yapar.

- Dijital Vatandaşlık: Eğitim lideri, sosyal, etik ve yasal konuların anlaşılmasına, değişen dijital kültürle ilgili sorumluluğun gelişmesine yardımcı olur. Bu amaçla eğitim lideri; bütün öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için uygun dijital araç ve kaynaklara eşit erişim sağlar. Dijital bilgi teknolojilerinin yasal, etik ve güvenli kullanımını destekler, model olur ve kurallar oluşturur” (Eren, 2010).

Geliştirilen ölçeklerden biri de Sincar’a (2009) aittir. Öğretmen görüşlerini dikkate alarak okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine dair yeterliliklerini belirlemek amacıyla çalışma yapmıştır. Bu çalışmada okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliğine ilişkin çeşitli alt boyutlar belirlemiştir. Bunlar;

- İnsan merkezilik: Okulda bireylerin (yönetici, öğretmen, öğrenci gibi), birer insan olarak ihtiyaçlarının dikkate alınması, buna paralel olarak da konu ne olursa olsun alınacak ve uygulanacak kararlarda insanı merkeze alan uygun bir yönetim tarzının sergilenmesi şeklinde,
- Vizyon: Alışılmıştan sapma gösterenler arasında başarı getiren fikirler veya erişmeyi arzuladığımız bir durumun, ulaşmak istediğimiz noktanın fotoğrafı şeklinde,
- İletişim ve İşbirliği: Okulun tüm üyelerinin birlikte çalışmasının yani işbirliği yapmasının gerektiği ve iletişim halinde olması gerektiği şeklinde,
- Destek: Okul yöneticilerinin, okulda yer alan bireylere teknolojinin nasıl etkin kullanılacağına ilişkin model olmalıdır. Öğrenme ve öğretimi en üst seviyeye taşımak için verimlilik sistemlerini destekleyecek teknolojilerinin okula kazandırılmasını sağlamaya çalışması şeklinde belirtilmektedir.

Özetle okul yöneticisinin teknoloji lideri olması açısından, değişimlerin ve gelişmelerin eğitim ile bağlantısını, oluşacak olası etkilerini etkin bir şekilde analiz etmesi gerekmektedir.

Daha sonra bu analizler sonucunda elde ettiği çıkarımlar ile yönettiği örgütü ve kendini sürekli bir teknoloji eğitimine odaklamalıdır. Böylelikle eğitim kurumları yeniliklere çabuk adapte olan ve yaşanabilecek değişimlere her zaman hazırlıklı olacaklardır.

Tutum Kavramı

Allport (1935) Sosyal psikoloji El Kitabında tutum kavramını “bireyin zihinsel açıdan hazır oluş durumu veya bir biçimde vaziyet alışı” olarak tanımlamıştır. Yapılan tercih ve seçimlerimizde, aldığımız kararlarda önemli yer tutan tutum kavramı hayatın her alanında etkili olmaktadır. Aynı zamanda, bir konunun veya sorunun ele alınış biçimi, bir sorunun karşılığında aldığı durum, tutulan yol, davranış olarak ifade edilebilir.

Yağcı (2012) tarafından “Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” adlı çalışmada tutum kavramının etimolojik kökeni harekete geçmek olarak belirtilmiştir. Yapılan çalışmada, “Bireyin olumlu veya olumsuz duygusal tepki göstereceğini belirleyen oldukça sürekliliği olan bir hazır olma durumudur” olarak ifade etmiştir.

Erdoğan (1994) İşletmelerde Davranış adlı kitabında tutumu oluşturan faktörleri 3 başlık altında toplamış olup, bunlar aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

- Zihinsel ve Bilgisel Faktörler
- Duygusal-Hissi Faktörler
- Davranışsal Faktörler

Bir tutum olumlu veya olumsuz olarak iki kategoriye ayrılabilir. Olumsuz bir tutum, nesne veya düşünceler konusunda olumsuz bakış açısını benimseme, istememe veya sevmeme, ona karşı olumsuz hareketler göstererek kendini açığa çıkarabilir. Olumlu bir tutum ise, nesne

veya düşünceler konusunda olumlu bakış açısını, sevme ve özümseme ile kendini açığa çıkarabilir (Demirhan ve Altay, 2001).

Öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları. Sistem, teçhizat veya kullanılan materyal ne kadar güncel olursa olsun, onu kullanan personelin eğitimi hepsinden önce gelir. Bu noktadan hareketle okulların teknolojik anlamdaki gelişmişlik seviyeleri ve sahip olduğu donanımların yanında onu kullanan personel–başta öğretmenler olmak üzere- ve diğer okul personelinin eğitimi ve tutumu mevcut teknolojinin etkin ve verimli kullanılmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla okullarımızı teknolojik açıdan donanımlarının arttırılmasının yanında öğretilerin öncesinde ve sonrasında bu teknolojilere yönelik tutumları araştırılmalı, gerektiğinde eğitimler planlanmalı ve tutumları olumlu yönde iyileştirilmeye çalışılmalıdır.

Hayytov (2013) tarafından “Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlik Algıları İle Öğretmenlerin Teknolojiye Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki” adlı çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada teknolojinin gelişimi tutum açısından değerlendirilmiş olup, sonuç olarak teknolojinin yalnızca kullanılmasının teknolojinin gelişmesi anlamına gelmeyeceği, onu kullananların teknoloji hakkındaki tutumlarının da teknolojinin ilerideki gelişim süreci hakkında bilgi vereceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu aşamada en önemli noktanın öğretmenlerin rolü olduğu sonucuna varılmıştır.

Topaloğlu (2008) tarafından yapılan “Bilgi Teknolojisi Sınıflarının Kullanımına Yönelik Öğretmen Tutumları” adlı çalışmada teknolojiye karşı tutumlarının farklı değişkenlere göre değiştiği sonucu ortaya çıkmıştır. Teknolojiye yönelik öğretmen tutumlarını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin tespit edilmesi, daha verimli bir öğrenme sürecini meydana getirecektir.

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde okul yöneticilerinin teknoloji liderliği ile öğretmenlerin teknolojiye dair tutumları ile ilgili araştırmalar yer almaktadır. Bu çalışmalar yurt içinde yapılan çalışmalar ve yurt dışında yapılan çalışmalar şeklinde iki başlık olarak ele alınmıştır.

Yurt içinde yapılan araştırmalar. Teke (2019) tarafından yapılan “Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerinin Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” isimli çalışmada öğretmenler okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini sergileme düzeylerini “orta” seviyede bulmuştur. Öğretmelerin yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin görüşleri cinsiyete, mesleki kıdem ve branş değişkenlerine göre farklılık göstermemiştir.

Gençay (2018) tarafından yapılan “İlkokul Ve Ortaokul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliğine İlişkin Yeterlikleri” adlı çalışmada öğretmen algılarına göre okul yöneticilerin teknoloji liderliği yeterliklerini “Kısmen” yeterli buldukları ortaya çıkmıştır. Okul yöneticilerinin sahip olduğu en yüksek düzey teknoloji liderliği rolü “İnsan Merkezlilik”, en düşük olan ise “İletişim ve İşbirliği” boyutu olduğu ortaya çıkmıştır.

Kaya (2017) tarafından yapılan “Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum Düzeyi İle Mesleğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmada, mesleğe yönelik tutum ile teknoloji kullanımı arasındaki ilişki araştırılmıştır. Teknoloji kullanımı ile mesleğe yönelik tutum düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu sonucu ortaya çıktığı söylenebilir.

Yörük (2016) tarafından yapılan “Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Yöneticilerin Teknolojik Liderlik Düzeyi İle Yöneticilik Etkililiği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmada özel okul öğretmenlerinin görüşlerine göre okul

yöneticilerinin teknoloji liderliği seviyesi ile yöneticilerinin etkililik seviyesi arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Güven (2015) tarafında yapılan “Liselerde Görev Yapan Yöneticilerin Teknoloji Liderliği Yeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı çalışmada Sakarya ilinde Fatih Projesi kapsamındaki okul yöneticilerine uygulanmıştır. Araştırmada Banoğlu (2012) tarafından geliştirilen “Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, okul yöneticilerinin yeterlik algılarının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bağımsız değişkenler bakımından da yöneticilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Engür (2014) tarafından yapılan “Teknoloji Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Becerileri Hakkındaki Görüşleri” adlı çalışmada, nitel ve nicel araştırma yöntemi kullanılmış olup öğretmenlerin, okul müdürlerinden beklentileri aşağıda sunulan başlıklar altında toplandığı görülmüştür.

- Teknolojiyi etkin bir şekilde kullanan,
- En son teknolojiyi izleyen,
- Teknoloji için bütçe ayıran,
- Teknolojinin eğitimde kullanımını destekleyen kişi olmasını bekledikleri görülmüştür.

Araştırmanın dikkat çeken bir diğer sonucu ise öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin eğitim teknolojisi kullanımını yetersiz gördükleri, zorunlu haller dışında yeni teknolojilerin kullanımına kapalı oldukları söylenebilir. Okul müdürlerinin en çok kullandığı eğitim teknolojilerinin ise bilgisayar, projeksiyon, telefon ve bakanlığın zorunlu tuttuğu yazılımların olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Öztaş (2013) tarafından yapılan “Resmi Ortaöğretim Okulu Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmada İstanbul ilinde 15 ortaöğretim okulunda çalışan öğretmenlerin okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine “Kısmen” sahip oldukları görüşünü algıladıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmüştür. Okul Yöneticilerinin sahip olduğu en yüksek seviyede “Destek” boyutu davranışları olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Görgülü (2013) tarafından yapılan “Bilgi Toplumuna Geçiş Sürecinde Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlilikleri Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada okul müdürlerinin teknolojik liderlik yeterliliklerini, alt başlıklarından dijital çağ öğrenme kültürü, sistematik gelişim, profesyonel uygulamada mükemmellik, vizyoner liderlik ve dijital vatandaşlık konularında bahsi geçen davranışları çoğu zaman sergiledikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Baş (2012) tarafından yapılan “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine Okul İklimi Arasındaki İlişki” adlı çalışmada, okul yöneticileri teknoloji liderliği rollerini yüksek seviyede göstermektedirler. Öğretmenler, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri arasında en fazla destek boyutunu, en az iletişim-işbirliği boyutunu algılamaktadırlar. Teknoloji Liderliği ve alt boyutları ile okul iklimi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır.

Yurt dışında yapılan araştırmalar. Raaman ve Thanmalar (2018) tarafından yapılan “Ortaokullarda Görev Yapan Müdürlerin Teknoloji Liderliğinin, Öğretmenlerin Gelişimine Etkisi” adlı çalışmada müdürlerin teknoloji liderliği ile öğretmenlerin gelişimi arasında yüksek düzeyde ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Gallego ve diğerleri (2017) tarafından yapılan “Bir İspanyol Ortaokulunda Okul Teknoloji Liderliği: TEI Modeli” adlı çalışmada, öğretmen algılarına göre TEI (Teknoloji

Temelli Eğitim Yenilikleri) modeli değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda okul yöneticilerinin öğretmenlerin sınıflarında teknoloji kullanımını etkiledikleri ortaya çıkmıştır.

Weng ve Tang (2014) tarafından yapılan “Teknoloji Liderliği Stratejileri İle Okul Yönetiminin Etkinliği Arasındaki İlişki” adlı çalışmada, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği uygulamalarında yeterli oldukları ve araştırma neticesine göre bu uygulamalar ile okul yönetiminde etkililik arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır.

Richardson ve Mcleod (2011) “Kızılderili okullarında Teknoloji Liderliği” adlı çalışmalarında, ISTE’nin (International Society for Technology in Education - Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu) eğitim yöneticileri için geliştirmiş olduğu teknoloji liderliği standartlarına NETS-A’ya (National Education Technology Standards for Administrators) göre değerlendirmeler yapmışlardır. Standardın 5 alt boyutu bulunmaktadır. Bunlar, dijital çağ öğrenim kültürü, profesyonel uygulamaların mükemmelleştirilmesi, vizyoner liderlik, dijital vatandaşlık ve sistemli gelişme maddeleridir. Araştırma sonucunda Amerika’da bulunan Kızılderili okullarında teknoloji liderliğine karşı çıkan maddeler, yetersiz personel, teknoloji koordinasyonunun eksikliği ve yoksulluk olmuştur.

Davies (2010) tarafından yapılan “Okul Eğitiminde Teknoloji Liderliği” adlı çalışmada, 21nci yüzyılda yaşanan teknolojik değişim ve gelişimlerin okullarında değişimini beraberinde getirdiğini ve okulların teknoloji liderliğini organize ederek öğrenme ve öğretmenin bu sürecin merkezinde olmasının sağlamanın gerekliliğinden bahsetmiştir.

Anderson ve Dexter (2005) tarafından yapılan “Okuldaki Teknoloji Liderliği: Yaygınlık ve Etkisinin Gözlemsel Araştırması” adlı çalışmada, teknoloji liderliği NETS-A standartlarına göre değerlendirilmiştir. Araştırmanın en dikkat çeken sonucu her ne kadar okulların teknolojik altyapısı önemli olsa da teknoloji liderliği etkinliğin ve verimliliğin artırılmasında çok daha önemli bir role sahiptir sonucu ortaya çıkmıştır.

Hughes ve diğlerleri tarafından (2005) tarafından yapılan “Okul Teknoloji Liderliği: Teoriden Pratiğe” adlı çalışmada ise teknoloji liderliğinin eğitim liderliği alanında önemli bir yere sahip olduğundan bahsedilmiş, geleceğin okul liderlerinin yetiştirilmesi amacıyla bu konunun üniversite hazırlık programlarına eklenmesinin gerekli olduğunu söylemişlerdir.

Bölüm III: Yöntem

Bu bölümde araştırmanın yöntemi hakkında bilgiler yer almaktadır. Araştırmanın modeli, evren ve örnekleme belirtilmiş olup, veri toplama araçları ile birlikte verilerin toplanması, değerlendirilmesi aynı zamanda çözümlenmesi açıklanmıştır.

Araştırma Modeli

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan ilkökuller ve ortaokullarda çalışan okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinin öğretmen görüşlerinden yola çıkılarak belirlenmesi ve öğretmenlerin teknolojiye ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modeli, mevcut veya geçmişte olan mevcut durumu, tamamen aynı şekilde açıklamayı hedef almış bir araştırma yöntemidir. Olay, birey veya nesne kendi şartları içerisinde tanımlanmaya çalışılır. Bu modelde, önemli olan mevcut durumu değiştirmeden var olan hali ile inceleyip ortaya çıkarmaktır. İlişkisel tarama modeli iki ya da daha fazla değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini saptamayı hedefleyen araştırma modelidir (Karasar, 2009).

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini, 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibariyle Çanakkale merkez ilçede kamuya ait ilkökuller ve ortaokullarda çalışan, ayrıntısı aşağıda tablo 2'de verilen, 846 öğretmen oluşturmaktadır (Çanakkale İl MEM, 2018-2019). Örneklemi ise Çanakkale merkezde bulunan ve Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 2018-2019 Eğitim ve Öğretim yılında 18 ilkökuller ile ortaokullarda görev yapan 283 sınıf ve branş öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin toplandığı tüm grup, araştırmanın evrenini oluşturur. Örneklem ise özellikleri üzerine bilgi toplamak amacıyla çalışılan ve evrenden seçilen sınırlı bir parçadır. Araştırmaların büyük bir bölümü

genelde örneklem kümeler üzerinde yapılır ve elde edilen sonuçlar ilgili evrenlere genellenir (Karasar, 2009). Örneklem belirlenmesinde, evrendeki bütün elemanların eşit derecede seçilme şansına sahip oldukları örnekleme yöntemi olan, oransız eleman örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Arıkan, 2012).

Bu çalışmada, Cochran'ın örneklem büyüklüğü saptama formülü kullanılmış ve 0.05 güven seviyesine göre, 264 öğretmene ulaşılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Cochran Formülü:

$$n = \frac{Nt^2pq}{d^2(N-1) + t^2pq}$$

Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesinde Kullanılan Değerler:

N : Evrendeki toplam kişi sayısı= 846

n : Örneklemdeki belirlenecek kişi sayısı

p : Olayın gerçekleşmesinin ihtimali = 0,5

q : Olayın gerçekleşmemesinin ihtimali = 0,5

t : Belli bir anlamlılık düzeyine göre, t tablosundan elde edilen teorik değer =1,96

d : Olayın gerçekleşme ihtimaline göre kabul edilen örnekleme hatası = 0,05

$$n = \frac{846 \times 1,96^2 \times 0,5 \times 0,5}{0,05^2 \times (846 - 1) + 1,96^2 \times 0,5 \times 0,5}$$

$$n = 264$$

Tablo 2

2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı Çanakkale Merkez İlçe İlkokul ve Ortaokul Öğretmen Sayıları

(Çanakkale İl MEM, 2018-2019)

Okul Adı	Öğretmen Sayıları		
	Kadın	Erkek	Toplam
18 Mart İlkokulu	25	11	36
Akçapınar İlkokulu	5	2	7
Akçapınar Ortaokulu	7	1	8
Anafartalar İlkokulu	13	7	20
Arıburun İlkokulu	5	6	11
Atatürk İlkokulu	23	7	30
Atatürk Ortaokulu	25	15	40
Barbaros Hayrettin Paşa İlkokulu	20	9	29
Cevatpaşa Ortaokulu	53	30	83
Cumhuriyet Ortaokulu	21	10	31
Erenköy İlkokulu	9	1	10
Erenköy Ortaokulu	7	4	11
Gazi Ortaokulu	26	20	46
Hafız Halil Atan Ortaokulu	9	4	13
Hüseyin Akif Terzioğlu İlkokulu	17	10	27
Hüseyin Akif Terzioğlu Ortaokulu	24	19	43
İstiklal İlkokulu	5	5	10
Karacaören İlkokulu	5	5	10
Kepez Atatürk İlkokulu	28	11	39
Kepez Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu	29	9	38
Kumkale 100. Yıl İlkokulu	5	2	7
Kumkale Ortaokulu	6	5	11
Merkez Işıklar Muharrem Yılmaz Ortaokulu	9	9	18
Mustafa Kemal İlkokulu	11	11	22
Ömer Mart Ortaokulu	24	16	40
Özlem Kayalı İlkokulu	34	9	43
Şehit Ömer Halisdemir İmam Hatip Ortaokulu	14	9	23
Şemsettin Fatma Çamoğlu Ortaokulu	18	14	32
Şinasi ve Figen Bayraktar Ortaokulu	25	16	41
Turgut Reis Ortaokulu	20	11	31
Vali Fahrettin Akkutlu İlkokulu	21	15	36
Genel Toplam	543	303	846

Katılımcıların demografik özellikleri. Araştırmaya Çanakkale Merkez ilçe ilk ve ortaokullarında görev yapmakta olan 283 öğretmen katılmıştır. Burada örnekleme oluşturan 283 öğretmenin, cinsiyet, branş ve mesleki kıdem durumları belirtilmiştir.

Tablo 3

Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Bilgiler

Gruplar	f	%
Kadın	178	62.9
Erkek	105	37.1
Toplam	283	100.0

Araştırmaya katılan kadın öğretmen sayısı 178 olup tüm örneklemin %62,9'unu oluşturmaktadır. Erkek öğretmen sayısı 105 olup, tüm örneklemin %37,1'ini oluşturmaktadır.

Tablo 4

Katılımcıların Mesleki Kıdemine İlişkin Bilgiler

Gruplar	f	%
1-5 Yıl	30	10.6
6-10 Yıl	33	11.7
11-15 Yıl	83	29.3
16-21 Yıl	56	19.8
21 Yıl ve üzeri	81	28.6
Toplam	283	100.0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 30'unun meslekteki kıdemi 1-5 yıl arasında olup tüm örneklemin %10,6'sını, 33'ünün meslekteki kıdemi 6-10 yıl arasında olup tüm örneklemin %11,7'sini, 83'ünün meslekteki kıdemi 11-15 yıl arasında olup tüm örneklemin %29,3'ünü,

56'sının meslekteki kıdemi 16-20 yıl arasında olup tüm örneklerin %19,8'ini, 81'inin meslekteki kıdemi 21 yıl ve üzeri olup tüm örneklerin %28,6'sını oluşturmaktadır.

Tablo 5

Katılımcıların Branşına İlişkin Bilgiler

Gruplar	f	%
Sınıf Öğretmeni	154	54.4
Branş Öğretmeni	129	45.6
Toplam	283	100.0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni sayısı 154 olup tüm örneklemin %54,4'ünü oluşturmaktadır. Branş öğretmeni sayısı 129 olup, tüm örneklemin %45,6'sını oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçek üç bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümde cinsiyet, branş ve mesleki kıdem bilgilerinin yer aldığı kişisel bilgiler kısmı; ikinci bölümde yirmi dokuz maddeden oluşan teknoloji liderliği rolleri ölçeği ve üçüncü bölümde ise kırk üç maddeden oluşan eğitim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği bulunmaktadır. Her iki ölçeğin kullanımı için gerekli olan izinler e-posta aracılığıyla alınmıştır.

Teknoloji liderliği ölçeği. Bu araştırmada okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini tespit etme amacıyla Sincar (2009) tarafından geliştirilen “Teknoloji Liderliği Roller Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek aşağıda yer alan dört alt boyuttan oluşmaktadır.

“İnsan Merkezilik” alt boyutu için; ortaöğretim kurumu yönetici, öğretmen ve öğrencilerinin ihtiyaçlarının dikkate alınması ve uygulanacak kararlarda yönetici, öğretmen ve öğrencilerin öncelikle insan olarak dikkat edilecek bir konuma alınacağı bir okul yönetim anlayışına yöneticilerin sahip olmasıdır (Sincar, 2009, s.54).

“Vizyon” alt boyutu için; okul yöneticilerinin kurum yönetimi ve eğitim faaliyetlerinde teknolojiyi etkin ve etkili bir biçimde kullanmak ve kurumun tüm birimlerine yerleştirilmesine dair bir vizyon oluşturulmasını içerir (Sincar, 2009, s.55).

“İletişim ve İşbirliği” boyutu için okul yöneticilerinin, okulun yönetiminde ve eğitimin en ideal biçimde okula yerleştirilme süreçlerinde, okulun tüm birim ve çalışanları arasında teknolojinin sunmuş olduğu kolaylıklardan destek alarak birbirleriyle en sağlıklı iletişim ortamının kurulması anlayışını içerir (Sincar, 2009, s.56).

“Destek” boyutu için ise okul yöneticilerinin, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin okul içinde ve ders işlenişinde kullanmaları, onlara katkı sağlaması için uygun teknolojileri ve bu doğrultudaki hizmetleri okula kazandırılmasıyla ilgilidir (Sincar, 2009, s.57).

Güvenirlilik analizi bütün soruların aynı düzeyde algılanıp algılanmadığını anlamak için yapılır. Bu ölçeğin güvenirlilik katsayıları İnsan Merkezilik alt boyutunda 0,878 olarak, Vizyon alt boyutunda 0,872, İletişim ve İşbirliği alt boyutunda 0,790, Destek alt boyutunda ise 0,847 olarak bulunmuştur. Tüm sorular ele alındığında ise 0,918 olarak bulunmuştur. Esas alınan ölçeğin ise; insan merkezilik alt boyutunda 0,94, iletişim ve işbirliği alt boyutunda 0,91, vizyon alt boyutunda 0,92 ve destek alt boyutunda 0,91 olarak ortaya konmuştur. Esas alınan ölçek için tüm sorular ele alındığında ise 0,97 olarak ortaya konmuştur.

Teknoloji Liderliği ölçeğinden alınan yüksek puan yöneticilerin teknoloji liderliği rollerinin olumlu/yüksek olduğunu göstermektedir. “Teknoloji Liderliği Roller Ölçeği” 29 maddeden meydana gelmektedir. Ölçekte bulunan maddeler 5’li likert türünde derecelendirilmiştir.

Teknoloji liderliği ölçeği puanlama alt ve üst sınırları aşağıdaki şekilde hesaplanmıştır:

“(1) Hiç Katılmıyorum 1,00-1,80

(2) Katılmıyorum 1,81-2,60

(3) Kısmen Katılıyorum 2,61-3,40

(4) Katılıyorum 3,41-4,20

(5) Tamamen Katılıyorum 4,21-5,00”

Eğitim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği. Araştırmada öğretmenlerin eğitim teknolojileri hakkındaki tutumlarını belirlemeye yönelik ise Pala (2006) tarafından geliştirilen “Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.

Bu ölçekte ortalaması alınacak verilerin doğruluğu için ters olan (4,5,6,13,17,18,20,23,28,34,38,42) numaralı sorular ters çevrilmiş olup, güvenirlik oranı 0,897 olarak bulunmuştur. Esas alınan ölçeğin ise güvenirlik oranı 0,92 olarak ortaya konmuştur.

Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutum ölçeğinden alınan yüksek puan öğretmenlerin eğitim teknolojileri hakkındaki tutumlarının olumlu/yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçekte yer alan maddeler 5’li likert türünde derecelendirilmiştir.

Eğitim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği puanlama alt ve üst sınırları aşağıdaki şekilde hesaplanmıştır:

“(1) Hiç Katılmıyorum 1,00-1,80

(2) Katılmıyorum 1,81-2,60

(3) Kararsızım 2,61-3,40

(4) Katılıyorum 3,41-4,20

(5) Tamamen Katılıyorum 4,21-5,00”

Verilerin çözümlenmesi. Veri toplama araçları üzerinden elde edilen veriler çözümlenirken SPSS 22.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Çarpıklık ve basıklık değerleri $\pm 1,5$ aralığında olduğunda dağılımın normal olduğu söylenebilir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Yapılan çalışmada her iki ölçek için ortalaması alınarak bulunan çarpıklık ve basıklık değerleri dağılımın normal olduğunu göstermektedir.

	<i>Skewness</i>	<i>Kurtosis</i>
ETYT	-.306	.317
TLR	-.555	.260

ETYT:Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutum

TLR:Teknoloji Liderliği

Çarpıklık ve basıklık değerlerinin normal dağılım sergilemesi çerçevesinde parametrik testler kullanılmıştır. Veriler normal dağılım sergilediğinden cinsiyet ve branş değişkenleri iki kategoriden oluştuğu için bağımsız örneklem t-Testi; mesleki kıdem değişkeni ikiden fazla kategoriden oluştuğu için tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır.

Arada anlamlı bir farklılık var ise Post Hoc analizlerinde Tukey testi kullanılmıştır. İki ölçeğin ilişkisi hakkında ilişkinin yönü ve büyüklüğünü değerlendirmek için korelasyon analizi yapılmıştır.

Bölüm IV: Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın alt problemleri hakkında, toplanan veriler doğrultusunda ulaşılan bulgular bulunmaktadır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “İlkokul ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin öğretmen görüşleri nedir?” ifadesidir.

İlkokul ve ortaokullarda çalışan okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin öğretmen görüşlerini gösteren bilgiler aşağıda tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Öğretmen Görüşlerine Göre, İlkokul Ve Ortaokullarda Görev Yapan Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Boyutlar	\bar{x}	S_s	Düzyey
1.İnsan Merkezilik	4.0225	.60711	Katılıyorum
2.Vizyon	3.9162	.68557	Katılıyorum
3.İletişim ve İşbirliği	3.9498	.68512	Katılıyorum
4.Destek	4.0700	.62980	Katılıyorum
Toplam	3.9914	.56511	Katılıyorum

İlk ve ortaokul okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri, öğretmen görüşlerine göre ortalaması alındığında ($\bar{X} = 3,99$) olarak katılıyorum düzeyinde çıkmıştır. Alt boyutlar incelendiğinde, araştırmaya göre en yüksek ‘destek’ alt boyutunda ($\bar{X} = 4,07$), en düşük ‘vizyon’ alt boyutunda ($\bar{X} = 3,91$) okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri ortaya çıkmıştır.

Aşağıda yer alan tablo 7’de insan merkezilik alt boyutunda ön plana çıkan maddelere yer verilmiştir.

Tablo 7

İnsan Merkezilik Alt Boyutunda Yüksek Ortalamalara Sahip Maddeler

Maddeler	\bar{x}	Ss	Düzy
1. Öğretmenlerin kendi aralarında iletişim kurmaları için internet hizmetlerini kullanmalarını desteklerler.	4.2120	.89379	Tamamen Katılıyorum
2. Okulun tüm üyeleriyle okul içi iletişimi sağlamada internet hizmetlerinden faydalanırlar.	4.1979	.93573	Katılıyorum
3. Öğretmenlerin eğitim teknolojilerinin kullanımıyla ilgili eğitim almalarını özendirirler.	4.1802	.83328	Katılıyorum
4. Eğitim teknolojilerinin kullanımıyla ilgili sorunları, okuldaki tüm bireylerin katılımını sağlayarak çözerler.	3.7951	.96409	Katılıyorum
5. Eğitim teknolojilerinin okulda etkili kullanımı için, öğrencilerin görüşlerine başvururlar.	3.6007	1.03465	Katılıyorum
6. Eğitim teknolojilerinin okulda etkili kullanımı için, öğretmenlerin görüşlerine başvururlar.	3.9541	.95725	Katılıyorum

Bu boyutta en yüksek ortalamaya sahip maddeler; okul yöneticilerinin, öğretmenlerin kendi aralarında internet kullanımını desteklemeleri ve okul içi iletişimde internet hizmetlerinden faydalanmalarınıdır. Ayrıca, öğretmenlerin teknoloji konusunda kendilerini geliştirmelerine yönelik çabaların desteklenmesi ve özendirilmesi de ortalaması yüksek olan diğer maddedir.

Diğer yandan nispeten daha düşük ortalamaya sahip maddeler ise; okul yöneticilerinin eğitim teknolojilerinin okulda etkili kullanımı amacıyla öğretmen ve öğrenci görüşlerine

başvurması, bu konuda ortaya çıkan problemleri okulda bulunan bütün bireylerin katılımı ile çözmesi olarak ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak okul yöneticileri okullarında internet kullanımını desteklemekte ve öğretmenlerin teknoloji konusunda kendilerini geliştirmelerini istemekte ancak teknolojinin etkin kullanımına ilişkin katılımcı yönetimde nispeten daha düşük ortalamalara sahip olmuşlardır.

Vizyon alt boyutunda ön plana çıkan maddelere aşağıda yer alan tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8

Vizyon Alt Boyutunda Yüksek Ortalamalara Sahip Maddeler

Maddeler	\bar{x}	S_s	Düzyey
1. Okulda eğitim teknolojisi planlarının uygulanmasına yönelik görüşleri desteklerler.	4.0247	.80518	Katılıyorum
2. Eğitim teknolojilerinin kullanımı konusunda gelişmeleri izleyip sürekli yenilenmeyi savunurlar.	4.0000	.83793	Katılıyorum
3. Okulun eğitim teknolojisi ihtiyaçlarına yönelik araştırmalar yaparlar.	3.8657	.83134	Katılıyorum
4. Uzun vadeli teknolojik gelişim planlarına sahiptirler.	3.7739	.99916	Katılıyorum

Vizyon boyutunda en yüksek ortalamaya sahip maddeler, okul yöneticileri tarafından eğitim teknolojisi planlarının uygulamayı dönük görüşlerin desteklenmesi ve yeniliklerin savunulması olarak ortaya çıkmıştır. Diğer yandan, okul yöneticilerinin uzun vadeli teknolojik gelişim planlarına sahip olup olmadıklarına ilişkin madde nispeten daha düşük ortalamaya sahip olmuştur.

Tablo 9’da iletişim ve işbirliği alt boyutunda ön plana çıkan maddelere yer verilmiştir.

Tablo 9

İletişim ve İşbirliği Alt Boyutunda Yüksek Ortalamalara Sahip Maddeler

Maddeler	\bar{x}	Ss	Düzy
1. Okulun sosyal çevresiyle iletişim ve işbirliğinde internet teknolojilerinden faydalanırlar.	4.2367	3.14267	Tamamen Katılıyorum
2. Velilerle iletişim ve işbirliğinde internet teknolojilerinden faydalanırlar.	4.0883	.97993	Katılıyorum
3. Eğitim teknolojilerine yönelik planların öğrenme-öğretme süreçlerine uygulanabilmesi için, okulun tüm üyelerini temsil edecek bir teknoloji kurulu oluştururlar.	3.6608	1.06763	Katılıyorum
4. Okulun tüm üyeleriyle teknolojik gelişmelerin öğrenme-öğretme süreçlerine nasıl uyarlanacağına ilişkin fikirler üretirler.	3.8728	.89407	Katılıyorum

Bu boyutta da insan merkezlilik boyutunda olduğu gibi internet kullanımı öne çıkmıştır. Okul yöneticilerinin, okulun sosyal çevresiyle iletişim ve işbirliğinde internet teknolojilerinden faydalanması maddesi en yüksek ortalamaya sahip olmuştur.

Diğer yandan okulun tüm üyeleri ile oluşturulacak bir teknoloji kurulu maddesi daha önce ifade edilen öğretmen ve öğrenci görüşlerine başvurulması maddelerine paralel olarak nispeten daha düşük ortalamaya sahip olmuştur.

Destek alt boyutunda ön plana çıkan maddelere aşağıda yer alan tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo 10

Destek Alt Boyutunda Yüksek Ortalamalara Sahip Maddeler

Maddeler	\bar{x}	Ss	Düzyey
1. Öğrenme-öğretme ortamlarının zenginleşmesi için öğretmenlerin teknolojinin getirdiği imkânlardan faydalanmalarını sağlarlar.	4.2473	.73099	Tamamen Katılıyorum
2. Eğitim teknolojilerinin kullanımında okuldaki eğitici ve yardımcı personele örnek olacak davranışlar sergilerler.	4.1237	.88860	Katılıyorum
3. Öğrenme-öğretme ortamlarının eğitim teknolojilerinde meydana gelen gelişmelere göre düzenlenmesini desteklerler.	3.9965	.77870	Katılıyorum
4. Öğrencilerin ihtiyaçlarına yanıt verecek teknolojik ortamlar düzenlerler.	3.9576	.77068	Katılıyorum

Bu boyutta, okul yöneticileri teknolojinin getirdiği imkânlardan öğretmenlerin faydalanmasını sağlar ve okuldaki personele örnek davranışlar sergiler maddeleri en yüksek ortalamalara sahip olmuştur. Diğer yandan, öğrencilerin ihtiyaçlarına yanıt verecek teknolojik ortamların düzenlenmesi maddesi diğer maddelere göre daha düşük ortalamaya sahip olmuştur.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “İlk ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine dair öğretmenlerin görüşleri arasında cinsiyet, branş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” ifadesidir. Bu doğrultuda değişkenlere ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

A) Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Cinsiyet değişkeni açısından varyansların homejenliğine yönelik yapılan Levene testi sonuçları aşağıdaki tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği

Boyutlar	F	p
İnsan Merkezlilik	1.588	.209
Vizyon	.481	.489
İletişim ve İşbirliği	.767	.382
Destek	.014	.906
Toplam	.681	.410

Tablo 11’de görüldüğü gibi tüm alt boyutlarda $p > 0,05$ olduğundan dağılımın homojen olduğu görülmüş ve bu noktadan hareketle cinsiyet değişkeni için t-Testi uygulanmıştır.

Kadın ve erkek katılımcıların insan merkezlilik alt boyutuna ilişkin bağımsız grup t Testi sonuçları aşağıda yer alan tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12

İnsan Merkezlilik Alt Boyutuna İlişkin Cinsiyete Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{x}	Ss	t	t-Testi	
					sd	p
Kadın	180	4.0133	.63435	-.332	281	.740
Erkek	103	4.0381	.56051			

Tablo 12 incelendiğinde; okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinden insan merkezlilik boyutuna ilişkin, kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir [$t(281) = -0.332, p > 0.05$].

Kadın ve erkek katılımcıların vizyon alt boyutuna ilişkin bağımsız grup t-Testi sonuçları aşağıda yer alan tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13

Vizyon Alt Boyutuna İlişkin Cinsiyete Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	t-Testi	
					sd	p
Kadın	180	3.8981	.67198	-.570	281	.563
Erkek	103	3.9469	.71022			

Tablo 13 değerlendirildiğinde okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinden vizyon boyutuna ilişkin, kadın ve erkek öğretmenler arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir [$t(281) = -0.570, p > 0.05$].

Kadın ve erkek katılımcıların iletişim ve işbirliği alt boyutuna ilişkin bağımsız grup t-Testi sonuçları aşağıda yer alan tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14

İletişim ve İşbirliği Alt Boyutuna İlişkin Cinsiyete Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{x}	Ss	t	t-Testi	
					sd	p
Kadın	180	3.9438	.71528	-.192	281	.848
Erkek	103	3.9600	.63391			

Tablo 14 ele alındığında: okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinden *iletişim ve işbirliği* boyutuna ilişkin, kadın ve erkek öğretmenler arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir [$t(281) = -0.192, p > 0.05$].

Kadın ve erkek katılımcıların destek alt boyutuna ilişkin bağımsız grup t Testi sonuçları aşağıda yer alan tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15

Destek Alt Boyutuna İlişkin Cinsiyete Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{x}	Ss	t	t-Testi	
					sd	p
Kadın	180	4.0135	.63765	-1.974	281	.049
Erkek	103	4.1657	.60730			

Tablo 15’e göre; okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinden *Destek* boyutunda, kadın ve erkek öğretmenler arasında erkek öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır [$t(281) = -1.974, p < 0.05$].

B) Branş Değişkenine İlişkin Bulgular

Branş değişkeni açısından varyansların homejenliğine yönelik yapılan Levene testi sonuçları aşağıdaki tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16

Branş Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği

Boyutlar	F	p
İnsan Merkezlilik	6.010	.085
Vizyon	1.917	.161
İletişim ve İşbirliği	.050	.824
Destek	.183	.669
Toplam	2.247	.135

Tablo 16 incelendiğinde; tüm alt boyutlarda $p > 0,05$ olduğundan dağılımın homojen olduğu değerlendirilmektedir. Bu noktadan hareketle branş değişkenine göre t-Test uygulanmıştır.

Sınıf öğretmeni veya branş öğretmeni olan katılımcıların insan merkezlilik alt boyutuna ilişkin bağımsız grup t Testi sonuçları aşağıda yer alan tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17

İnsan Merkezlilik Alt Boyutuna İlişkin Branşa Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{x}	Ss	t	t-Testi	
					sd	P
Sınıf Öğretmeni	154	4.1393	.54942	3.612	281	.000
Branş Öğretmeni	129	3.8830	.64435			

Tablo 17’ye bakıldığında; okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinden *insan merkezlilik* boyutuna ilişkin, sınıf ve branş öğretmenleri arasında sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir [$t(281) = 3.612, p < 0.05$].

Branş öğretmenleri, sınıf öğretmenlerine göre okul yöneticilerinin *insan merkezlilik* rollerini daha düşük düzeyde görmüştür. Bu boyutta sınıf öğretmenlerinin aritmetik ortalaması ($\bar{X} = 4,1393$) seviyesinde iken branş öğretmenlerinin aritmetik ortalaması ($\bar{X} = 3,8830$) olarak ortaya çıkmıştır. Hem sınıf öğretmenleri hem de branş öğretmenlerinin ortalamaları katılıyorum düzeyinde ortaya çıkmıştır.

Sınıf öğretmeni veya branş öğretmeni olan katılımcıların vizyon alt boyutuna ilişkin bağımsız grup t Testi sonuçları aşağıda yer alan tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18

Vizyon Alt Boyutuna İlişkin Branşa Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	t-Testi					
	n	\bar{x}	Ss	t	sd	P
Sınıf Öğretmeni	154	4.0353	.63790	3.245	281	.001
Branş Öğretmeni	129	3.7741	.71533			

Tablo 18’e göre; okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinden *vizyon* boyutuna ilişkin, sınıf ve branş öğretmenleri arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır [t(281)= 3.245, p<0.05].

Branş öğretmenleri, sınıf öğretmenlerine göre okul yöneticilerinin *vizyon* rollerini daha düşük düzeyde görmüştür. Bu boyutta sınıf öğretmenlerinin aritmetik ortalaması ($\bar{X} = 4,0353$) seviyesinde iken, branş öğretmenlerinin aritmetik ortalaması ($\bar{X} = 3,7741$) seviyesinde kalmıştır.

Sınıf öğretmeni veya branş öğretmeni olan katılımcıların iletişim ve işbirliği alt boyutuna ilişkin bağımsız grup t Testi sonuçları aşağıda yer alan tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19

İletişim ve İşbirliği Alt Boyutuna İlişkin Branşa Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{x}	Ss	t	t-Testi	
					sd	P
Sınıf Öğretmeni	154	4.0156	.67738	1.771	281	.078
Branş Öğretmeni	129	3.8713	.68866			

Tablo 19 değerlendirildiğinde; okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinden *iletişim ve işbirliği* boyutuna ilişkin, sınıf ve branş öğretmenleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir [t(281)= 1.771, p>0.05].

Branş öğretmeni veya sınıf öğretmeni olan katılımcıların destek alt boyutuna ilişkin bağımsız grup t Testi sonuçları aşağıda yer alan tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20

Destek Alt Boyutuna İlişkin Branşa Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	t-Testi	
					sd	P
Sınıf Öğretmeni	154	4.1558	.63297	2.530	281	.012
Branş Öğretmeni	129	3.9674	.61278			

Tablo 20 dikkate alındığında; okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinden *destek* boyutuna ilişkin, sınıf ve branş öğretmenleri arasında sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir [t(281)= 2.530, p<0.05].

C) Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Bulgular

Mesleki kıdem değişkeni açısından varyansların homojenliğine yönelik yapılan Levene Testi sonuçları aşağıda tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21

Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği

Boyutlar	F	p
İnsan Merkezilik	3.826	.056
Vizyon	4.016	.751
İletişim ve İşbirliği	2.069	.149
Destek	1.636	.786
Toplam	3.763	.074

Tablo 21 incelendiğinde, varyansların homojenliği testinin anlamlılık düzeylerini gösteren p değerleri $p > 0.05$ olduğundan, grupların varyansları aralarında anlamlı fark olmadığı için varyansların eşit olduğu kabul edilmektedir. Bu noktadan hareketle mesleki kıdem değişkenine göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Meslekte geçirilen süreler dikkate alınarak belirlenen kıdem değişkenine göre katılımcıların insan merkezilik alt boyutuna ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları aşağıda yer alan tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22

İnsan Merkezlilik Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

Gruplar	Betimsel Değerler			Varyans Analizi (ANOVA)					
	N	\bar{x}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
1-5 Yıl	30	4.1303	.76497	G. Arası	5.423	4	1.356	3.826	.005
6-10 Yıl	33	3.9256	.62715	G. İçi	98.517	278	.354		
11-15 Yıl	83	4.0088	.55889	Toplam	103.940	282			
16-20 Yıl	56	3.8068	.63791						
21 Yıl ve üzeri	81	4.1852	.51193						
Toplam	283	4.0225	.60711						

Tablo 22 ele alındığında; mesleki kıdem değişkenine göre *insan merkezlilik* boyutunda öğretmenlerin algıları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir [$F(4-278)=3.826$, $p<0.05$]. Bu bulguya göre aralarında anlamlı fark olan grupları görmek için varyanslar homojen olduğundan Post Hoc çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey Testi yapılmış olup aşağıda yer alan tablo 23’de sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 23

İnsan Merkezlilik Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tukey Testi

Mesleki Kıdem (i)	Mesleki Kıdem(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	p
1-5 Yıl	6-10 Yıl	.20468	.652
	11-15 Yıl	.12154	.873
	16-20 Yıl	.32348	.118
	21 Yıl ve üzeri	-.05488	.993
6-10 Yıl	1-5 Yıl	-.20468	.652
	11-15 Yıl	-.08314	.961
	16-20 Yıl	.11880	.893
	21 Yıl ve üzeri	-.25957	.218
11-15 Yıl	1-5 Yıl	-.12154	.873
	6-10 Yıl	.08314	.961
	16-20 Yıl	.20194	.288
	21 Yıl ve üzeri	-.17642	.321
16-20 Yıl	1-5 Yıl	-.32348	.118
	6-10 Yıl	-.11880	.893
	11-15 Yıl	-.20194	.288
	21 Yıl ve üzeri	-.37837*	.003
21 Yıl ve üzeri	1-5 Yıl	.05488	.993
	6-10 Yıl	.25957	.218
	11-15 Yıl	.17642	.321
	16-20 Yıl	.37837*	.003

Tablo 23’de yer alan Tukey testi sonucunda 16-20 yıl ile 21 yıl ve üzeri kıdemi olan öğretmenlerin fikirleri arasında anlamlı bir fark bulunduğu görülmektedir. Okul yöneticilerini en düşük düzeyde insan merkezli rolüne sahip gören 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler olmuştur. Diğer yandan en yüksek düzeyde ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler görmüştür.

Öğretmenlerin mesleki kıdeme göre ortalamalarına bakıldığında, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler, okul yöneticilerini daha yüksek düzeyde *insan merkezlilik* rolüne sahip olduklarını düşünmektedirler.

Meslekte geçirilen süreler dikkate alınarak belirlenen kıdem değişkenine göre katılımcıların vizyon alt boyutuna ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları aşağıda yer alan tablo 24’de verilmiştir.

Tablo 24

Vizyon Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

Gruplar	Betimsel Değerler			Varyans Analizi (ANOVA)					
	n	\bar{x}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
1-5 Yıl	30	4,1857	,71098	G. Arası	7,240	4	1,810	4,016	,003
6-10 Yıl	33	3,7273	,66755	G. İçi	125,303	278	,451		
11-15 Yıl	83	3,8778	,63070	Toplam	132,543	282			
16-20 Yıl	56	3,7270	,70370						
21 Yıl ve üzeri	81	4,0635	,67575						
Toplam	283	3,9162	,68557						

Tablo 24 incelendiğinde; mesleki kıdem değişkenine göre *vizyon* boyutunda öğretmenlerin algıları arasında anlamlı bir fark bulunduğu görülmektedir [$F(4-278)=4.016$, $p<0.05$].

Bu noktadan hareketle bu farklılığın açıklanabilmesi amacıyla dağılımın da homojen olmasından dolayı post-hoc testlerinden Tukey testi uygulanmış olup, testin sonuçları aşağıda yer alan tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25

Vizyon Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tukey Testi

Mesleki Kıdem (i)	Mesleki Kıdem(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	p
1-5 Yıl	6-10 Yıl	.45844	.055
	11-15 Yıl	.30792	.201
	16-20 Yıl	.45867*	.023
	21 Yıl ve üzeri	.12222	.914
6-10 Yıl	1-5 Yıl	-.45844	.055
	11-15 Yıl	-.15052	.812
	16-20 Yıl	.00023	1.000
	21 Yıl ve üzeri	-.33622	.112
11-15 Yıl	1-5 Yıl	-.30792	.201
	6-10 Yıl	.15052	.812
	16-20 Yıl	.15076	.692
	21 Yıl ve üzeri	-.18570	.393
16-20 Yıl	1-5 Yıl	-.45867*	.023
	6-10 Yıl	-.00023	1.00
	11-15 Yıl	-.15076	.692
	21 Yıl ve üzeri	-.33645*	.034
21 Yıl ve üzeri	1-5 Yıl	-.12222	.914
	6-10 Yıl	.33622	.112
	11-15 Yıl	.18570	.393
	16-20 Yıl	.33645*	.034

Tablo 25’te verilen Tukey testi sonucunda; 16-20 yıl ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerini en düşük düzeyde vizyon rolüne sahip gören 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler olmuştur. Diğer yandan ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ile 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler en yüksek düzeyde görmüştür.

Meslekte geçirilen süreler dikkate alınarak belirlenen kıdem değişkenine göre katılımcıların iletişim ve işbirliği alt boyutuna ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları aşağıda yer alan tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26

İletişim ve İşbirliği Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

Gruplar	Betimsel Değerler			Varyans Analizi (ANOVA)					
	n	\bar{x}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
1-5 Yıl	30	4.1800	.79020	G. Arası	3.826	4	.956	2.069	.085
6-10 Yıl	33	3.8485	.74503	G. İçi	128.542	278	.462		
11-15 Yıl	83	3.9108	.68307	Toplam	132.367	282			
16-20 Yıl	56	3.8107	.56236						
21 Yıl ve üzeri	81	4.0420	.68023						
Toplam	283	3.9498	.68512						

Tablo 26’ya bakıldığında; mesleki kıdem değişkenine göre *iletişim ve işbirliği* boyutunda öğretmenlerin algıları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir [F(4-278)=2.069, p>0,05].

Meslekte geçirilen süreler dikkate alınarak belirlenen kıdem değişkenine göre katılımcıların destek alt boyutuna ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları aşağıda yer alan tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27

Destek Alt Boyutuna İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

Gruplar	Betimsel Değerler			Varyans Analizi (ANOVA)					
	n	\bar{x}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	D.
1-5 Yıl	30	4.2333	.66661	G. Arası	2,572	4	.643	1.636	.165
6-10 Yıl	33	3.9333	.60759	G. İçi	109.282	278	.393		
11-15 Yıl	83	4.0169	.61700	Toplam	111.855	282			
16-20 Yıl	56	4.0071	.64381						
21 Yıl ve üzeri	81	4.1630	.61815						
Toplam	283	4.0700	.62980						

Tablo 27 değerlendirildiğinde; mesleki kıdem değişkenine göre *destek* boyutunda öğretmenlerin algıları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir [$F(4-278)=1.636$, $p>0,05$].

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “İlkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları nedir?” ifadesidir.

Eğitim teknolojileri hakkında öğretmenlerin tutumlarına dair ortalama ve standart sapma değerlerine aşağıda yer alan tablo 28’de yer verilmiştir.

Tablo 28

Öğretmenlerin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

ÖLÇEK	\bar{x}	Ss	Düzye
ETYT*	4.1698	.42853	Katılıyorum

ETYT: Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği

Tablo 28'e göre; ilkokul ve ortaokullarda çalışan öğretmenlerin eğitim teknolojilerine dair tutumlarının ortalaması alındığında $\bar{X}=4,17$ olarak katılıyorum düzeyinde çıkmıştır.

Eğitim teknolojilerine yönelik tutum ölçeğinde ön plana çıkan maddelere aşağıdaki tablo 29'da yer verilmiştir.

Tablo 29

Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğinde Yüksek Ortalamaya Sahip Maddeler

Maddeler	\bar{x}	Ss	Düzyey
1. Eğitim teknolojisi uygulamalarının öğrencilerin ilgisini çekeceğine inanıyorum	4.5795	.58029	Tamamen Katılıyorum
2. Eğitim teknolojisi imkânlarına yer verildiğinde derslerin daha verimli olacağına inanıyorum.	4.5477	.56527	Tamamen Katılıyorum
3. Bütün öğretmenlerin eğitim teknolojisi konusunda bilgilendirilmesi görüşündeyim.	4.5194	.75004	Tamamen Katılıyorum
4. Eğitim teknolojisini eğitim programlarının amacına ulaşması açısından çok yararlı görüyorum.	4.5018	.59176	Tamamen Katılıyorum
5. Eğitim teknolojisi uygulamalarının öğretmen ve öğrencilerin başarısını arttıracığını düşünüyorum.	4.4770	.58528	Tamamen Katılıyorum
6. Görsel-işitsel araçların öğrenmede kalıcılığı arttırdığına inanıyorum.	4.4134	.75472	Tamamen Katılıyorum
7. Eğitim teknolojisinin derste motivasyonu yükselttiğine inanıyorum	4.3781	.65921	Tamamen Katılıyorum
8. Eğitim teknolojisinin öğrenmeyi kolaylaştırdığına inanıyorum.	4.3322	.71155	Tamamen Katılıyorum
9. Öğretimin daha etkili olması için eğitim teknolojisi uygulamalarının gerekli olduğuna inanıyorum.	4.3180	.65606	Tamamen Katılıyorum

Tablo 29 dikkate alındığında “Eğitim teknolojisi uygulamalarının öğrencilerin ilgisini çekeceğine inanıyorum.” ve “Eğitim teknolojisi imkanlarına yer verildiğinde derslerin daha

verimli olacağına inanıyorum.” maddeleri en yüksek ortalamaya sahip maddeler olduğu görülmektedir.

Eğitim teknolojilerine yönelik tutum ölçeğinde düşük ortalamaya sahip maddelere aşağıda yer alan tablo 30’da yer verilmiştir.

Tablo 30

Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğinde Düşük Ortalamaya Sahip Maddeler

Maddeler	\bar{x}	Ss	Düzy
10. Eğitim teknolojisinin her çeşit ders için gerekli olmadığı kanaatindeyim.	2.9682	1.39237	Kararsızım
11. Eğitim sistemimizde en büyük sorunlardan birisi eğitim teknolojisinin kullanılmamasıdır.	3.5583	1.18470	Kararsızım
12. Eğitim teknolojisi öğretmenin yükünü artırıyor.	3.7597	1.12304	Katılıyorum
13. İyi bir öğretmen olabilmenin koşullarından birinin de eğitim teknolojisini uygun bir şekilde kullanmak olduğunu düşünüyorum.	3.8516	1.12636	Katılıyorum
14. Eğitim teknolojisinin daha kısa yoldan daha az çaba ile eğitimde özel hedefleri gerçekleştirdiğine inanıyorum.	3.8869	1.05585	Katılıyorum
15. Eğitim teknolojisinin kullanımı zordur	3.9364	1.09941	Katılıyorum

Tablo 30 incelendiğinde “Eğitim teknolojisinin her çeşit ders için gerekli olmadığı kanaatindeyim.” ve “Eğitim sistemimizde en büyük sorunlardan birisi eğitim teknolojisinin kullanılmamasıdır.” maddelerinin en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “İlk ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları cinsiyet, branş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre

anamlı bir farklılık göstermekte midir?" ifadesidir. Bu doğrultuda değişkenlere ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

A) Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Kadın ve erkek katılımcıların varyansların homejenliğine yönelik yapılan Levene testi sonuçları aşağıdaki tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği

Boyutlar	F	p
ETYT*	.013	.910

ETYT: Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği

Tablo 31'de görüldüğü üzere eğitim teknolojilerine yönelik tutum ölçeğinde $p > 0,05$ 'tir, bu sebeple dağılımın homojen olduğu değerlendirilmektedir. Bu noktadan hareketle cinsiyet değişkenine göre t-Test uygulanmıştır.

Kadın ve erkek katılımcıların eğitim teknolojilerine yönelik tutumuna ilişkin bağımsız değişkenler için t-Testi sonuçları aşağıda yer alan tablo 32'dedir.

Tablo 32

Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutuma İlişkin Cinsiyete Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	t-Testi					
	n	\bar{x}	Ss	t	sd	p
Kadın	178	4.1281	.43028	-2.179	281	.030
Erkek	105	4.2427	.41758			

Tablo 32’de görüldüğü gibi ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumlarında kadın ve erkek öğretmenler arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Kadın öğretmenlerin bu ölçekteki ortalaması $\bar{X}=4,1281$ olarak çıkmış olup, erkek öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,2427$ olarak görünmektedir. Anlamlı farklılığın erkek öğretmenler lehine olduğu sonucu ortaya çıkmıştır [t(281)= -2.179, p<0.05].

B) Branş Değişkenine İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmeni ve branş öğrenmeni katılımcıların varyansların homejenliğine dair yapılan Levene testi sonuçları aşağıdaki tablo 33’de yer almaktadır.

Tablo 33

Branş Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği

Boyutlar	F	p
ETYT	3.295	.107

Tablo 33’e göre; eğitim teknolojilerine yönelik tutum ölçeğinde p>0,05 olduğundan dağılımın homojen olduğu değerlendirilmektedir.

Bu noktadan hareketle branş değişkenine göre t-Test uygulanmış olup, söz konusu testin sonuçlarına tablo 34’de yer verilmiştir.

Tablo 34

Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutuma İlişkin Branşa Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{x}	Ss	t	t-Testi	
					sd	p
Sınıf Öğretmeni	154	4.2044	.37697	1.498	281	.135
Branş Öğretmeni	129	4.1279	.48189			

İlk ve ortaokullarda çalışan öğretmenlerin eğitim teknolojileri hakkında tutumlarında sınıf ve branş öğretmenleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir [t(281)= 1.498, p>0.05].

Sınıf öğretmenlerinin bu ölçekteki ortalaması \bar{X} =4,20 olarak çıkmış olup, branş öğretmenlerinin ortalaması \bar{X} =4,12 olarak görünmektedir.

C) Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Bulgular

Meslekte geçirilen süre değişkenine dair levne varyans homojenliğine ilişkin bilgi tablo 35’te verilmiştir.

Tablo 35

Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Levene Varyans Homojenliği

Boyutlar	F	p
ETYT	1.268	.283

Tablo 35' e göre eğitim teknolojilerine yönelik tutum ölçeğinde $p>0,05$ olduğundan dağılımın homojen olduğu değerlendirilmektedir.

Bu noktadan hareketle mesleki kıdem değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış olup, söz konusu testin sonuçlarına tablo 36'da yer verilmiştir.

Tablo 36

Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutuma İlişkin Mesleki Kıdeme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

Gruplar	Betimsel Değerler			Varyans Analizi (ANOVA)					
	n	\bar{x}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
1-5 Yıl	30	4.2990	.56082	G. Arası	.928	4	.232	1.268	.283
6-10 Yıl	34	4.1521	.40988	G. İçi	50.859	278	.183		
11-15 Yıl	81	4.1369	.39167	Toplam	51.787	282			
16-20 Yıl	58	4.1084	.48318						
21 Yıl ve üzeri	80	4.2068	.36655						
Toplam	283	4.1698	.42853						

Tablo 36 değerlendirildiğinde mesleki kıdem değişkenine göre eğitim teknolojilerine yönelik tutum ölçeğinde öğretmenlerin algıları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir [$F(4-278)=1.268$, $p>0,05$].

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “İlk ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinin öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları arasında ilişkinin yönü büyüklüğü ve şiddeti nedir?” ifadesidir.

İlköğretim ve ortaokul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri ile öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumlarının korelasyonuna ilişkin analize tablo 37'de yer verilmiştir.

Tablo 37

İlköğretim ve Ortaokul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine İle Öğretmenlerin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumlarının Korelasyon Analizi

Teknoloji Liderliği Rollerine	Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutum	
		Pearson
İnsan Merkezilik	Pearson Korelasyon	130
	Sig (2-tailed)	.029
Vizyon	Pearson Korelasyon	148
	Sig (2-tailed)	.013
İletişim ve İşbirliği	Pearson Korelasyon	175
	Sig (2-tailed)	.003
Destek	Pearson Korelasyon	238
	Sig (2-tailed)	.000
TOPLAM	Pearson Korelasyon	185
	Sig (2-tailed)	.002

Okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rolleriyle öğretmenlerin eğitim teknolojilerine dair tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 37 değerlendirildiğinde aralarında düşük seviyede, pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri ile öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları arasında 0,185lik anlamlı bir ilişki vardır. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri arttıkça, ilk ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin de eğitim teknolojilerine yönelik tutumunda pozitif yönde gelişme yaşanmaktadır.

Bölüm V: Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın bu bölümü; araştırmada ortaya çıkan bulgular doğrultusunda oluşan tartışma ve sonuç bölümü ile bu alanda yapılacak çalışmalara katkı sağlayacak öneriler bölümünden oluşmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Dünya genelinde ve eğitim alanında da farklı ihtiyaçlar hâsıl olmaktadır. Bu noktada teknoloji devreye girmekte, ihtiyacın yanında verimliliğin artırılması ve dünya standartlarının yakalanmasına yardımcı olmaktadır. Ancak var olan bu teknolojiyi okulun ve öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik kullanılmasında öğretmenlere başat bir rol düşmektedir. Çünkü teknolojinin kendisinden daha önemli olan bir şey varsa; o da onu kimin nasıl kullandığıdır. Buna ek olarak okul yöneticilerinin teknoloji liderliğinin öğretmenlere olan etkisi hakkında detaylı düşünülmesi gerekmektedir.

Bu çalışmada, ilkokul ve ortaokullarda çalışan okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rolleri ve öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumlarının arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin yeterliklerinin öğretmenlerin cinsiyet, branş ile mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda birtakım sonuçlara ulaşılmıştır.

Birinci alt probleme ilişkin tartışma ve sonuç. Araştırmanın birinci alt problemi “İlkokul ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin öğretmen görüşleri nedir?” ifadesidir.

İlk ve ortaokul okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri, öğretmen görüşlerine göre ortalaması alındığında katılıyorum düzeyinde çıkmıştır. Alt boyutlar incelendiğinde, araştırmaya göre en düşük ‘vizyon’ alt boyutunda, en yüksek ‘destek’ alt boyutunda okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri ortaya çıkmıştır.

Sincar (2009)’ın “İlköğretim Okul Yöneticileri Teknoloji Liderliği Rollerine İlişkin Bir İnceleme” isimli çalışmasında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Okul yöneticileri en yüksek destek alt boyutunda, en düşük ‘vizyon’ alt boyutunda teknoloji liderliği rolleri ortaya çıkmıştır.

Buradan hareketle okul yöneticilerinin okulda teknolojinin kullanımına yönelik gelecek planlarından ve okul ikliminde oluşturulacak teknoloji kültüründen ziyade mevcut sistemlerin kullanımı ve temin edilmesine yönelik daha yüksek teknoloji liderliği sergiledikleri söylenebilir.

İnsan Merkezilik alt boyutunda ortalaması nispeten yüksek olan maddelere bakıldığında okul yöneticileri okullarında internet kullanımını desteklemekte ve öğretmenlerin teknoloji konusunda kendilerini geliştirmelerini istemekte ancak teknolojinin etkin kullanımına ilişkin katılımcı yönetimde nispeten daha düşük ortalamalara sahip olmuşlardır. Buradan hareketle okul yöneticileri tarafından eğitim araç ve gereçleri temin etmek yeterli olmayıp, öğretmenler tarafından kullanılmasını teşvik edilmesi gerekir.

Vizyon uzun bir zaman dilimini kapsayan bilgi üretim ve birikimini hedeflemektir. Bu boyutta en yüksek ortalamaya sahip maddeler, okul yöneticileri tarafından eğitim teknolojisi planlarının uygulamayı dönük görüşlerin desteklenmesi ve yeniliklerin savunulması olarak ortaya çıkmıştır. Diğer yandan, okul yöneticilerinin uzun vadeli teknolojik gelişim planlarına sahip olup olmadıklarına ilişkin madde nispeten daha düşük ortalamaya sahip olmuştur.

İletişim ve İşbirliği alt boyutunda internet kullanımı öne çıkmıştır. Okul yöneticilerinin, okulun sosyal çevresiyle iletişim ve işbirliğinde internet teknolojilerinden faydalanması

maddesi en yüksek ortalamaya sahip olmuştur. Diğer yandan okulun tüm üyeleri ile oluşturulacak bir teknoloji kurulu maddesi daha önce ifade edilen öğretmen ve öğrenci görüşlerine başvurulması maddelerine paralel olarak nispeten daha düşük ortalamaya sahip olmuştur.

Boyutlar arasında öğretmenler tarafından en yüksek düzeyde görülen destek rolünde, okul yöneticileri teknolojinin getirdiği imkânlardan öğretmenlerin faydalanmasını sağlar ve okuldaki personele örnek davranışlar sergiler maddeleri en yüksek ortalamalara sahip olmuştur. Diğer yandan, öğrencilerin ihtiyaçlarına yanıt verecek teknolojik ortamların düzenlenmesi maddesi daha düşük ortalamaya sahip olmuştur.

İkinci alt probleme tartışma ve sonuç. Araştırmanın ikinci alt problemi “İlk ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine dair öğretmenlerin görüşleri arasında cinsiyet, branş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” ifadesidir. Bu doğrultuda değişkenlere ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

A) Cinsiyet Değişkenine İlişkin Sonuçlar

İnsan Merkezlilik alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre herhangi bir anlamlı fark bulunamamıştır. Vizyon alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre herhangi bir anlamlı fark bulunamamıştır. İletişim ve İşbirliği alt boyutunda alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre herhangi bir anlamlı fark bulunamamıştır. Destek alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark meydana gelmiştir. Kadın öğretmenler okul yöneticilerini,erkek öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde destek rolünde görmüşlerdir. Bu sonucun ortaya çıkmasında en önemli sebebin ilk ve ortaöğretim kurumlarında çalışan okul yöneticilerinin, yüksek oranda erkek olmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Çoruk (2017) tarafından yapılan “Okul Müdürlerinin Kişisel Gelişim Çabaları ve Birlikte Çalıştığı Öğretmenlerin Kişisel Gelişimlerine Katkıları” adlı çalışmada öğretmenlerin kişisel gelişimlerine katkılarına ilişkin cinsiyet

değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunduğu ve erkek öğretmenlerin okul müdürleri hakkında daha olumlu görüşe sahip oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak Sincar'ın (2009) yapmış olduğu araştırmada destek boyutunda erkek ve kadın öğretmenler arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

B) Branş Değişkenine İlişkin Sonuçlar

İnsan Merkezilik alt boyutunda branş değişkenine göre incelendiğinde, branş öğretmenleri sınıf öğretmenlerine göre okul müdürlerinin insan merkezilik teknoloji liderliğini daha yüksek düzeyde görmüştür. Çolak ve Altınkurt (2017) tarafından yapılan “Okul İklimi İle Öğretmenlerin Özerklik Davranışları Arasındaki İlişki” adlı çalışmada branş öğretmenlerinin, sınıf öğretmenlerine göre okul müdürlerinin daha kısıtlayıcı davranışlar sergilediği sonucuna ulaşılmıştır. Fakat Sincar (2009)'ın yapmış olduğu araştırmada sınıf ve branş öğretmenleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

Vizyon alt boyutunda branş değişkenine göre anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenleri, branş öğretmenlerine göre okul yöneticilerinin vizyon alt boyutunda teknoloji liderliğini daha yüksek düzeyde görmüştür. Çoruk (2017) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin kişisel gelişimlerine katkılarına ilişkin branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunduğu ve sınıf öğretmenlerinin okul müdürleri hakkında daha olumlu görüşe sahip oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

İletişim ve İşbirliği alt boyutunda alt boyutunda branş değişkenine göre herhangi bir anlamlı fark bulunamamıştır.

Destek alt boyutunda branş değişkenine göre anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenleri, branş öğretmenlerine göre okul yöneticilerini nispeten daha yüksek düzeyde destek teknoloji liderliği rolünü sergilediklerini düşünmektedirler. Fakat Sincar (2009)'ın

yapmış olduğu araştırmada sınıf ve branş öğretmenleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

İnsan Merkezilik, Vizyon ve Destek alt boyutlarında sınıf öğretmenleri, branş öğretmenlerine göre okul yöneticilerini nispeten daha yüksek düzeyde teknoloji liderliği rolünü sergilediklerini düşünmektedirler. Bu sonucun ortaya çıkmasında ise sınıf öğretmenlerinin branş öğretmenlerine göre okulda daha fazla zaman geçirdikleri ve dolayısıyla okul yöneticileri ile daha fazla mesai yapmalarının etkili olduğu değerlendirilmektedir.

C) Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Sonuçlar

İnsan Merkezilik alt boyutunda mesleki kıdem değişkenine göre incelendiğinde, 21 Yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler, okul yöneticilerini daha yüksek düzeyde insan merkezilik rolüne sahip olduklarını düşünmektedirler. En düşük düzeyde İnsan Merkezli rolüne sahip gören 16-20 Yıl arası kıdeme sahip öğretmenler olmuştur. Diğer yandan en yüksek düzeyde ise 21 Yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler görmüştür.

Vizyon alt boyutunda mesleki kıdem değişkenine göre öğretmenlerin algıları arasında anlamlı bir fark ortaya çımmıştır. 16-20 yıl ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Okul yöneticilerini en düşük düzeyde vizyon rolüne sahip gören 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler olmuştur. Diğer yandan ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler en yüksek düzeyde görmüştür. Burada 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin hem mesleklerinde yeterli tecrübeye sahip aynı zamanda eğitim alanında yaşanan gelişmeleri yakından takip eden ve 21 yıl üzeri kıdeme sahip öğretmenlere göre nispeten genç olmalarından dolayı okul yöneticilerini yeterli seviyede vizyon teknoloji liderliği sergilemedikleri düşündükleri değerlendirilmiştir. Sincar (2009)'ın yapmış olduğu araştırmaya göre farkın 21 yıl ve üzeri ile 1-5, 6-10 ve 11-15 yıl hizmet sürelerine sahip sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Öztaş (2013) tarafından yapılan

“Resmi Ortaöğretim Okulu Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmada 1-5 Yıl ile 11-15 Yıl kıdem grupları arasında istatistiki bir farklılık olduğu görülmüştür.

İletişim ve İşbirliği ile Destek alt boyutlarında mesleki kıdem değişkenine göre herhangi bir anlamlı fark bulunamamıştır.

Üçüncü alt probleme ilişkin tartışma ve sonuç. Araştırmanın üçüncü alt problemi “İlkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları nedir?” ifadesidir.

İlkokul ve ortaokullarda çalışan öğretmenlerin eğitim teknolojilerine dair tutumları; verilen cevapların ortalaması alındığında katılıyorum düzeyinde ortaya çıkmıştır. Öğretmenler eğitim teknolojisi uygulamalarının öğrencilerin ilgisini çekeceğine, derslerin verimli olacağına ve başarıyı arttıracaklarını değerlendirmektedirler. Bu kapsamda öğretmenler teknolojik etkinliğin önemini yüksek düzeyde algılamışlardır. Bu ölçek ile elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin teknolojiye yönelik bilgi, beceri ve yeterliliklere sahip oldukları görülmektedir. Derslerde öğrencilerin motivasyonunu ve başarılarını arttırması açısından teknoloji kullanım ve algı seviyelerinin yüksek seviyede olduğudur. Ancak aynı zamanda öğretmenler, eğitim teknolojilerinin her ders için gerekli olup olmadığı, eğitim sisteminin en büyük sorunu olup olmadığı konusunda kararsız tutum sergilemişlerdir. Pala (2006) tarafından yapılan “İlköğretim birinci kademe öğretmenlerinin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları” adlı çalışmada benzer sonuçlar elde etmiştir.

Dördüncü alt probleme ilişkin tartışma ve sonuç. Araştırmanın dördüncü alt problemi “İlk ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları cinsiyet, branş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” ifadesidir.

Değişkenler açısından ele alındığında mesleki kıdem ve branş değişkenlerine göre anlamlı bir fark meydana gelmediği, cinsiyet değişkenine göre ise anlamlı bir fark ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Erkek öğretmenlerin ortalaması kadın öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde ortaya çıkmıştır. Ekici (2008), tarafından yapılan “Teknik Öğretmenlerin ve Teknik Öğretmen Adaylarının Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması” adlı çalışmada Ankara merkez ilçelerinde farklı mesleki teknik liselerde çalışan öğretmenlerin teknoloji konusunda tutumları incelenmiş ve erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere kıyasla daha olumlu tutum içerisinde olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer yandan, Çınarer, Yurttakal, Karaman ve Ünal (2016) tarafından yapılan “Öğretmenlerin Teknolojik Araçlarla Eğitime Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi Yozgat İli Örneği” adlı çalışmada öğretmenlerin teknolojik araçlarla eğitime yönelik tutumuyla cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

Beşinci alt probleme ilişkin tartışma ve sonuç. Araştırmanın beşinci alt problemi “İlk ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinin öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları arasında ilişkinin yönü büyüklüğü ve şiddeti nedir?” ifadesidir.

İlk ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rollerinin öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları arasında beklenildiği üzere pozitif yönde ortaya çıkmıştır. Bu ilişkinin belirlenmesi amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Aralarında düşük seviyede, pozitif yönlü anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Eğer öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumunu arttırmak, güçlendirmek istiyor ise okul yöneticilerin teknoloji liderliği rollerini geliştirmemiz gerekliliği sonucu ortaya çıkmıştır.

Gürkan (2017) tarafından yapılan “Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri İle Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmada yaşam boyu öğrenme yeterliği ile teknoloji liderliği yeterliği arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Gerçek (2016) tarafından yapılan “Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Yöneticilerin Teknolojik Liderlik Düzeyi İle Yöneticilik Etkililiği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmada yöneticilerin teknoloji liderliği düzeyi ile etkililik düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ertuğrul (2014) tarafından yapılan “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Yöneticilerin Teknoloji Liderlik Düzeyi” adlı çalışmada ilköğretimde görev yapan okul yöneticilerinin teknoloji liderlik düzeyi ile yöneticilerinin etkililiği arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Baş (2012) tarafından yapılan “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine Okul İklimi Arasındaki İlişki” adlı çalışmada ilköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleriyle ile okul iklimi arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç ortaya çıkmamıştır.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alındığında birtakım öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler okul yöneticileri için ve araştırmacılar için ayrı ayrı geliştirilmiştir.

Uygulayıcılar için öneriler. Günümüz bilgi çağında teknolojinin önemi ve eğitim teknolojilerinin eğitime sunacağı katkılar göz önüne alındığında, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterliklerine ne derece sahip oldukları oldukça önemlidir ve bu derece ne kadar artarsa o kadar gelişme kaydedilecektir. Bu bağlamda okul yöneticileri eksik yanlarını teknolojiyi takip ederek ve kendilerini sürekli geliştirerek gidermelidirler.

Okul yöneticilerinin teknoloji liderliğini en az düzeyde vizyon boyutunda sergiledikleri görülmüştür. Bu durum okul yönetimi için oldukça kritik bir durumdur. Okul yöneticileri bu alanda kendilerini geliştirmek amacıyla teknolojik gelişmeleri sürekli ve yakından takip etmelidir. Ayrıca bu gelişmelerin eğitime olan etkisini düşünerek düzenli planlama yapmalıdır.

Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği vizyonlarını geliştirmek için MEB tarafından eğitim teknolojilerine yönelik düzenlenen zirve, seminer ve konferansların erişilebilirliği artırılarak, üniversitelerin de desteğiyle bu etkinliklerin sayısı ve kapsamı genişletilebilir.

Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinde, öğretmen görüşlerine göre insan merkezilik ve vizyon alt boyutlarında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı sonuçlar ortaya çıkmıştır. 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler okul yöneticilerini daha düşük düzeyde algılamaktadırlar. 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler Y kuşağına denk gelmekte olup hem teknoloji ile erken yaşta tanışma imkanları olmuştur hem de öğretmenlik mesleğinde yeterli tecrübeye sahiptirler. Bu noktadan hareketle okul yöneticileri tarafından bu kıdeme sahip öğretmenlere yönelik tutumun diğerlerine göre daha pozitif olmasının bu durumu değiştirebileceği değerlendirilmektedir.

Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinde, öğretmen görüşlerine göre insan merkezlilik, vizyon ve destek alt boyutlarında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenleri, branş öğretmenlerine göre okul yöneticilerinin nispeten daha yüksek düzeyde teknoloji liderliği rolünü sergilediklerini düşünmektedirler. Bu sonucun ortaya çıkmasında ise sınıf öğretmenlerinin branş öğretmenlerine göre okulda daha fazla zaman geçirmelerinin ve dolayısıyla okul yöneticileri ile daha fazla mesai yapmalarının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Bu noktadan hareketle okul yöneticileri tarafından branş öğretmenlerine yönelik; okulda gerekli zamanın ayrılması, ihtiyaca binaen toplantı, görüşme vb. organizasyonların düzenlenmesinin bu durumu değiştirebileceği değerlendirilmektedir.

Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinde, öğretmen görüşlerine göre destek alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Erkek öğretmenler okul yöneticilerini, kadın öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde destek rolünde görmüşlerdir. Okul yöneticilerinin büyük çoğunluğunun erkek yönetici olmasının, bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu değerlendirilmektedir. Bu noktadan hareketle zaman zaman okul yöneticileri tarafından kadın öğretmenlere yönelik pozitif ayrımcılık getirilmesinin, bu durumu olumlu etkileyeceği değerlendirilmektedir.

MEB tarafından okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterliklerine ilişkin yapmaları gerekenlerle ilgili yıllık planlar hazırlanarak ve bu doğrultuda yıl içinde yapılacak toplantılar yapılmalı, ortak iletişim ağları kurulmalı, yerinde gözlem gibi uygulamalarla yöneticilerin motivasyonları yüksek tutulmalıdır. Ayrıca yıl sonunda bu planların uygulanma düzeyleriyle ilgili yöneticilerden raporlar istenerek eksik noktalar belirlenerek bunlar giderilebilir.

Araştırmacılar için öneriler. Bu araştırma Çanakkale merkez ilçesindeki ilk ve ortaokullarda yürütülmüştür. Yapılacak olan başka bir araştırma ile farklı il ve ilçelerde görev yapan yöneticilerle ilgili durum ortaya çıkartılabilir.

Bu araştırma, ilkokul ve ortaokullarda çalışan okul yöneticilerine yönelik yapılmıştır. Benzer bir araştırma hem resmi okullarda hem de özel okullarda yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir.

Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlik düzeyinin ve öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları arasındaki bağlantı daha farklı değişkenler dikkate alınarak araştırılabilir.

Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlik düzeylerini artırmaya yönelik nelerin yapılması gerektiğine dair başka bir araştırma yürütülebilir.

Ayrıca son olarak bu araştırma nicel bir araştırma deseniyle yürütülmüştür. Karma bir araştırma ile nicel ve nitel veriler karşılaştırılabilir.

Kaynakça

Ağaoğlu, E., Altinkurt, Y., Yılmaz, K. ve Karaköse, T. (2012). Okul yöneticilerinin yeterliklerine ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri (Kütahya ili). *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 160-175.

Akbaba Altun, S. (2002). Okul yöneticilerinin teknolojiye karşı tutumlarının incelenmesi. *Çağdaş Eğitim*, 286, 8-14.

Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi teknolojilerinin okullarda kullanımı ve öğretmenlerin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 105-109.

Aksoy, H. H. (2003). Eğitim kurumlarında teknoloji kullanımı ve etkilerine ilişkin bir çözümleme. *Eğitim Bilim ve Toplum Dergisi*, 4, 4-23.

Aksoy, H. H. (2005). Medya ve bilgisayar teknolojisinin eğitimde kullanımının etkileri üzerine eleştirel görüşler. *Eğitim Bilim Toplum*, s. 54-67.

Alkan, C. (2011). *Eğitim teknolojisi* (8. Bs.). Ankara: Anı Yayıncılık.

Allport, W.G. (1935). "Attitudes" in C. Murchisoned. *Handbook of social psychology*. worcester, Mass; Clark University Press.

Anderson, R. E. ve Dexter, S. (2005). School technology leadership: an empirical investigation of prevalence and effect. *Educational Administration Quarterly*, 41(1), 49-82.

Arabacı, İ. B., Karabatak, S. ve Polat, H. (2016). Ortaöğretim okulu yöneticilerinin dağıtımcı liderlik rollerine ilişkin öğretmen algıları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3), 1015-1032.

Arıkan, R. (2012). *Araştırma yöntem ve teknikleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Aydeş, S. S. ve Akın, U. (2016). Okul yöneticilerinin öğretmenlere yönelik metaforik algıları, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, 6(3), 20-39.

Aytaç, T. (2003), Geleceğin öğrenme biçimi: e-öğrenme, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 35.

Aydın, M. (2007). *Eğitim yönetimi* (8. Bs.). Ankara: Hatiboğlu.

Bakioğlu, B., Alkış Küçükaydın, M., Karamustafaoğlu, O., Uluçınar Sağır, Ş., Akman, E., Ersanlı, E. Vd. (2015). Öğretmen adaylarının bilişötesi farkındalık düzeyi, problem çözme becerileri ve teknoloji tutumlarının incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 22-33.

Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.

Baş, E. D. (2012). *İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleriyle okul iklimi arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Binbaşıoğlu, C. (2005). *Türk eğitim düşüncesi tarihi*, Ankara: Anı Yayıncılık.

Bursalıoğlu, Z. (2013). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış* (18. Bs.). Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Can, T. (2003). Bolu orta öğretim okulları yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*. 3(2), 94-107.

Celep, C. (2004). *Dönüşümsel liderlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Çelik, V. (2013). *Eğitimsel liderlik* (7. Baskı). Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Çetin, İ. (2012). *Tutum nedir? Tutumların özellikleri.*

https://www.tavsiyedyorum.com/makale_9597.htm adresinden 12 Aralık 2018 tarihinden edinilmiştir.

Çınarer, G., Yurttakal, A. H., Ünal, S. ve Karaman, İ. (2015). Öğretmenlerin teknolojik araçlarla eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi yozgat ili örneği. *EEB 2016 Elektrik-Elektronik Ve Bilgisayar Sempozyumu* içerisinde. Tokat.

Çolak, İ. ve Altınkurt, Y. (2017) Okul iklimi ile öğretmenlerin özerklik davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 23(1), 33-71.

Çoruk, A. (2007). *Okul müdürlerinin kişisel gelişim çabaları ve birlikte çalıştığı öğretmenlerin kişisel gelişimlerine katkıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Davies, P. M. (2010). On school educational technology leadership. *Management in Education*, 24(2), 55-61.

Demirhan, G. ve Altay, F. (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitim ve spora ilişkin tutum ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (2), 9-20.

Doğan, B. (2007). Denizli ili ilköğretim okullarında çalışan birinci sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemine ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 79-90.

Ekici, G. (2008). Teknik öğretmenlerin ve teknik öğretmen adaylarının teknolojiye yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 42-55.

Engür, A. (2014). *Teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerileri hakkındaki görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Erdal, M. (2007). *İşletmelerde dönüştürücü liderlik davranışlarının analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Erdoğan, İ. (1994). *İşletmelerde davranış*. İstanbul: İşletme Fakültesi Yayınları.

Eren, E.Ş. (2010). *İlköğretim okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini sağlama ve kullanmada gösterdikleri liderlik davranışları* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Ertuğrul, E. (2014). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre yöneticilerin teknoloji liderlik düzeyi ile yönetici etkililiği arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Gallego-Arrufat, M.-J., Gutierrez-Santiuste, E. ve Campana-Jimenez, R.L. (2017). School technology leadership in a Spanish secondary school: The TEI model. *Improving Schools*, 20(3), 247-263.

Gençay, A. (2018). *İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin teknoloji liderliğine ilişkin yeterlilikleri (Keçiören ilçesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gerçek, M.M. (2016). *Özel okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre yöneticilerin teknolojik liderlik düzeyi ile yöneticilik etkililiği arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Gökçe, F. ve Kahraman Bağçeli, P. (2010). Etkili okulun bileşenleri: Bursa ili örneği, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXIII (1), 173-206.

Görgülü, D. (2013). *Bilgi toplumuna geçiş sürecinde okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlilikleri açısından incelenmesi (Konya ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Görgülü, D., Küçükali, R. ve Ada, Ş. (2013). Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz-yeterlilikleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 3(2), 53-71.

Gümüşeli, A. İ. (2001). Çağdaş okul müdürünün liderlik alanları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(28), 531-548.

Gündüz, Ş. (2007). *Dönüşümcü ve etkileşimci liderlik ile iş tatmini arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Güven, A. (2015). *Liselerde görev yapan yöneticilerin teknoloji liderliği yeterlik algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş. ve Dalgıç, G. (2011). Eğitim yöneticileri teknoloji liderliği öz-yeterlik ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (17(2), 145-166.

Hayytov, D. (2013). *Eğitim yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlik algıları ile öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Helvacı, M.A. (2008). Okul yöneticilerinin teknolojiye karşı tutumlarının incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41 (1), 115-133.

Helvacı, M. A. ve Çetin, A. (2012). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel sinizm düzeylerinin belirlenmesi (Uşak ili örneği). *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3),1475-1497.

İşman, A. (2001). Bilgisayar ve eğitim. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1-34.

Kalkay, İ. (2013). 6.-7. ve 8. sınıf öğretim programlarının yansıtıcı düşünme becerilerini kazandırma düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri(Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi* (20. Bs.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kaya, B. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum düzeyi ile mesleğe yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.

Kocacık, F. (2003). Bilgi toplumu ve Türkiye. *C. Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 27 (1), 1-10.

Marulcu, İ. (2010). *Eğitimsel liderlik ve teknoloji kullanımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

Ölçek, G. (2014). *İlköğretim okullarında görev yapan müdürlerin teknoloji liderliği düzeylerine ilişkin okul müdürü ve öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Özden, Y. (2002). *Eğitimde dönüşüm eğitimde yeni değerler* (2. Bs.). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Özoğul, P. (2006). *Bilgisayar öğretmenlerinin meslek yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar: Eskişehir örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Öztaş, A. (2013). *Resmi ortaöğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin öğretmen görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Pala, A. (2006). İlköğretim birinci kademe öğretmenlerinin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları. *Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (16), 179188.

Polat, S. ve Küçük, Z. (2012). Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim okul yöneticilerinin yönetim süreçlerine ilişkin yönetici davranışlarını demokratik olarak algılama düzeylerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), 437-450.

Richardson, J. W. ve McLeod, S. (2011). Technology leadership in Native American Schools. *Journal of Research in Rural Education*, 26(7). Retrieved from <http://jrre.psu.edu/articles/26-7.pdf>.

Sincar, M. (2009). *İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin bir inceleme (Gaziantep ili örneği)* (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Sincar, M. ve Aslan, B. (2011). İlköğretim öğretmenlerinin okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 571-595.

şimşek, A. (2001). *Eğitim İletişimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Yayını.

Şişman, M. (2014). *Öğretim liderliği* (5. Bs.). Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (sixth ed.). Boston: Pearson.

Tandoğan, M., Özer, B., Akkoyunlu, B., Kaya, Z., Odabaşı, F., Deryakulu, D. ve İmer, G. (1998). *Eğitimde yeni teknolojiler*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tanzer, S. ve Can, T. (2004). Mesleki ve teknik öğretim okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlikleri. *5th International Educational Technology Conference* içinde (s. 615-622). Sakarya Üniversitesi.

Teke, S. (2019). *Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tezcan, M. (1985). Eğitim sosyolojisi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*.

Thannimalai, R. ve Raman, A. (2018). The influence of principals' technology leadership and professional development on teachers' technology integration in secondary schools. *Malaysian Journal of Learning and Instruction*, 15(1), 203-228.

Topaloğlu, S. (2008). *Bilgi teknolojisi sınıflarının kullanımına yönelik öğretmen tutumları: Adapazarı örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Tor, H. ve Erden, O. (2004). İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(1), 120-130. Erişim <http://tojet.net/articles/v3i1/3116.pdf>

Ulukaya, F. (2015). *Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği özyeterlilikleri ile eğitim öğretim işlerini gerçekleştirme düzeyleri arasındaki ilişki (Tokat ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.

Varol, A. (1998). Bilgisayar destekli eğitimde formatör öğretmen yetiştirme çalışmaları, *I. Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu* içinde (s. 255-262). Karabük: Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Karabük Teknik Eğitim Fakültesi.

Yağcı, İ. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Afyonkarahisar ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Yalın, H. İ. (2002). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme* (6. Bs.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yeşilorman, M. Ve Koç, F. (2014). Bilgi toplumunun teknolojik temelleri üzerine eleştirel bir bakış. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 117-133.

Yılmaz, A. ve Boğa, C. Ç. (2011). İlköğretim okul yöneticilerinin liderlik davranış düzeyleri ile öğretmenlerin iş doyumunu ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(2), 277-294.

Yılmaz, H. (2011). *Güçlendirici liderlik*. İstanbul: Beta Basım Yayın.

Weng, C-H. ve Tang Y. (2014). The relationship between technology leadership strategies and effectiveness of school administration: an empirical study. *Computers & Education*, 76, 91–107.

Ekler

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
 İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 60305806-44-E.21249637
 Konu : Anket Çalışması

07.11.2018

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
 (Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 24/10/2018 tarihli ve 1800154397 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Cem EFEOĞLU tarafından yapılması düşünülen anket çalışması ile ilgili alınan Makam Onayı, Komisyon Raporu ve Mühürlü Anket Formları yazımız ekinde sunulmuştur.
 Bilgilerinize arz ederim.

Osman ÖZKAN
 Millî Eğitim Müdürü

Ek :

- 1- Makam Onayı (1 sayfa)
- 2- Komisyon Raporları (1 sayfa)
- 3- Mühürlü Form (4 sayfa)
- 4- Okul Listesi (1 sayfa)

Güvenli Elektronik İmza

Adı ile aynıdır
 07.11.2018

Millî Eğitim Müdürlüğü Valilik Binası 3. Kat
 Elektronik Ağ: tefbis17@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Melek MORKAVUK GÜNEŞ-Memur
 Tel: 0286 217 11 35-117

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 60305806-44-E.21139706
Konu: Anket Çalışması

06.11.2018

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ÇANAKKALE

İlgi : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının
24/10/2018 tarihli ve 1800154397 sayılı yazısı.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Cem EFEOĞLU tarafından "Okul Yöneticilerinin Sahip Olduğu Teknoloji Liderliği Rollerini İle Öğretmenlerin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki" konulu tez çalışması kapsamında, 2018 Kasım- Aralık ayları arasında, ekte adı geçen okullarda görev yapan öğretmenlere yönelik anket çalışması yapılma isteği ilgi yazıyla teklif edilmekte olup, Müdürlüğümüz Anket-Araştırma İnceleme Komisyonunca incelenerek uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Olurlarınıza arz ederim.

Işıl KORKMAZ
Şube Müdürü

OLUR
06.11.2018

Osman ÖZKAN
Millî Eğitim Müdürü

Ek :
1-Komisyon Raporu (1sayfa)
2-Okul Listesi (1 sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Aşağı ile aynıdır
06.11.2018
İşıl Korkmaz

Millî Eğitim Müdürlüğü Valilik Binası 3. Kat
Elektronik Ağ: tefbis17@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Melek MORKAVUK GÜNEŞ-Memur
Tel: 0286 217 11 35-117

FORM: 2

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	CEM EFEOĞLU
Kurumu / Üniversitesi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller/ilçeler	Çanakkale Merkez
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	İlkokul,Ortaokul
Araştırmanın konusu	"Okul Yöneticilerinin Sahip Olduğu Teknoloji Liderliği Rollerine İle Öğretmenlerin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki"
Üniversite / Kurum Onayı	Var
Araştırma/Proje/Ödev/Tez Önerisi	Tez Çalışması
Veri Toplama Araçları	Anket Formu
Görüş İstenilecek Birim/Birimler	Öğretmenler
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
UYGUNDUR	
Komisyon Kararı	Oybirliği ile alınmıştır.
Muhalef Üyenin Adı ve Soyadı:	

KOMİSYON

05.11/2018
Komisyon Başkanı
İşil KORKMAZF. Kaya
Üye
Ergün KAYAS
Üye
Yonca İNCE

İLKÖĞRETİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ ROLLERİ ÖLÇEĞİ

İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini belirlemeye yönelik bu çalışmaya görüşlerinizle katkıda bulunmanız, çalışmamız için çok önemli olup, bu araştırmaya değer katacaktır.

Katkılarınız ile gerçekleştirilecek bu araştırmayla elde edilecek yeni bilgilerin, yönetimde teknolojinin etkin kullanımına, okulda bulunan öğretmen, öğrenci ve diğer personele, okulun çevresine ve eğitim- öğretim faaliyetlerine olan etkilerinin belirlenmesi açısından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sizden beklenen ölçek maddelerinden görüşlerinize en uygun olanları işaretlemeniz ve ölçeğin tüm sorularını eksiksiz cevaplamanızdır. Değerli görüşlerinizle araştırmaya ayırdığınız zaman ve sağladığınız katkı için teşekkür eder, saygılar sunarım.

İletişim
c.efeoglu@hotmail.com

Cem EFEOĞLU
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrenci

KİŞİSEL BİLGİLER

Lütfen size uygun olan seçeneği x ile işaretleyiniz.

1. Cinsiyetiniz: Kadın Erkek
2. Çalışma Alanınız: Sınıf Öğretmeni Dal Öğretmeni
3. Meslekteki kıdeminiz:
- 1-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 21 yıl ve üzeri

Okulumuzdaki yöneticiler...		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
		5	4	3	2	1	
İnsan Merkezilik	1	Okulda teknolojinin kullanımına ilişkin etik durumları okulun tüm üyeleriyle birlikte belirlerler.	☐	☐	☐	☐	☐
	2	Eğitim teknolojilerini okula kazandırırken öğrencilerin ve öğretmenlerin ihtiyaçlarını belirlerler.	☐	☐	☐	☐	☐
	3	Öğretmenlerin eğitim teknolojilerinin kullanımıyla ilgili eğitim almalarını özendirirler.	☐	☐	☐	☐	☐
	4	Öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanımını değerlendirirler.	☐	☐	☐	☐	☐
	5	Öğretmenlerin kendi aralarında iletişim kurmaları için internet hizmetlerini kullanmalarını desteklerler.	☐	☐	☐	☐	☐
	6	Okulun tüm üyeleriyle okul içi iletişimi sağlamada internet hizmetlerinden faydalanırlar.	☐	☐	☐	☐	☐
	7	Eğitim teknolojilerinin öğrencilerin okul başarılarına etkilerini değerlendirirler.	☐	☐	☐	☐	☐
	8	Okulun tüm üyelerinin okuldaki eğitim teknolojilerinden eşit düzeyde faydalanmalarını sağlarlar.	☐	☐	☐	☐	☐
	9	Eğitim teknolojilerinin kullanımıyla ilgili sorunları, okuldaki tüm bireylerin katılımını sağlayarak çözerler.	☐	☐	☐	☐	☐
	10	Eğitim teknolojilerinin okulda etkili kullanımı için, öğrencilerin görüşlerine başvururlar.	☐	☐	☐	☐	☐
	11	Eğitim teknolojilerinin okulda etkili kullanımı için, öğretmenlerin görüşlerine başvururlar.	☐	☐	☐	☐	☐
Vizyon (Geleceğe İlişkin Öngörü)	12	Okulda eğitim teknolojilerinin etkin kullanımına ilişkin bir vizyona sahiptirler.	☐	☐	☐	☐	☐
	13	Okulda eğitim teknolojilerinin etkin kullanımına ilişkin sahip oldukları vizyonu eğitici personelle paylaşırlar.	☐	☐	☐	☐	☐
	14	Uzun vadeli teknolojik gelişim planlarına sahiptirler.	☐	☐	☐	☐	☐
	15	Okulda eğitim teknolojisi planlarının uygulanmasına yönelik görüşleri desteklerler.	☐	☐	☐	☐	☐
	16	Eğitim teknolojilerinin kullanımı konusunda gelişmeleri izleyip sürekli yenilenmeyi savunurlar.	☐	☐	☐	☐	☐
	17	Okulun eğitim teknolojisi ihtiyaçlarına yönelik araştırmalar yaparlar.	☐	☐	☐	☐	☐
	18	Eğitim-öğretim etkinliklerini kolaylaştıracak uygun eğitim teknolojilerini belirlerler.	☐	☐	☐	☐	☐

EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
	5	4	3	2	1
1. Eğitim teknolojisini eğitim programlarının amacına ulaşması açısından çok yararlı görüyorum.					
2. Eğitim teknolojisi uygulamalarının öğretmen ve öğrencilerin başarısını arttıracaklarını düşünüyorum.					
3. Eğitim teknolojisi uygulamalarının öğrencilerin ilgisini çekeceğine inanıyorum.					
4. Eğitim teknolojisi ülkemiz için lükstür.					
5. Eğitim teknolojisinin kullanımı zordur.					
6. Eğitim teknolojisinin araç- gereçlerinin kullanmak zaman kaybı oluyor.					
7. Eğitim teknolojisinin öğrenmeyi kolaylaştırdığına inanıyorum.					
8. Derslerimde görsel-işitsel araçları kullanmayı arzu ediyorum.					
9. Öğretmenin sınıfta otoriter rol alması gerektiğini düşünüyorum.					
10. Sınıfta aktif ve katılımcı öğrenci görmek istiyorum.					
11. Eğitim teknolojisi öğretimin özel hedeflerini gerçekleştirmekle Eğitim Bilimine önemli katkılar sağlayacağını düşünüyorum.					
12. Öğrencilerimizin bilgisayar destekli eğitim görmeleri idealimdir.					
13. Ülkemiz için eğitim teknolojisi uygun değildir.					
14. Eğitim teknolojisinin eğitim-öğretimin kalitesini yükseltmekteki rolüne inanıyorum.					
15. Çok sayıda yapılan ölçme değerlendirme öğrencinin kendisini kontrol etmesinde etkili olmadığını düşünüyorum.					
16. Eğitim teknolojisinin derslerde konu bütünlüğü sağladığına inanıyorum.					
17. Eğitim teknolojisinin öğretmene bir rakip oluşturduğunu düşünüyorum.					
18. Eğitim teknolojisi kullanılmasının öğrenciyi pasifleştirdiğini düşünüyorum.					
19. Görsel-işitsel araçların öğrenmede kalıcılığı arttırdığına inanıyorum.					
20. Eğitim teknolojisi öğretmenin yükünü artırıyor.					
21. Eğitim sistemimizde en büyük sorunlardan birisi eğitim teknolojisinin kullanılmamasıdır.					
22. Bütün öğretmenlerin eğitim teknolojisi konusunda bilgilendirilmesi görüşündeyim.					
23. Eğitim teknolojisi uygulama alanlarını tanımaya gerek duymuyorum.					

24. Sınıfta psikolojik ortam, öğrencinin algılamasında önemli etken olduğunu düşünüyorum.			
25. Öğretimin özel hedeflerinin hazırlanmasının gerekli olmadığına inanıyorum.			
26. Eğitim araç-gereçlerini derslerimde kullanmayı seviyorum.			
27. Eğitim teknolojisi imkânlarına yer verildiğinde derslerin daha verimli olacağına inanıyorum.			
28. Eğitim teknolojisinin her çeşit ders için gerekli olmadığı kanaatindeyim.			
29. Ölçme ve değerlendirmenin öğrencinin motivasyonu arttırdığına inanıyorum.			
30. Öğretmenliğe başladığımdan bu yana eğitim , teknolojisini kullanmamanın eksikliğini hissediyorum.			
31. Eğitim teknolojisi yardımı ile ders işlemek benim için büyük zevktir.			
32. Eğitim teknolojisinin öğretmenler için güven ve cesaret kaynağı olduğunu düşünüyorum.			
33. Fiziki ortamın öğrenci algılamasında önemli etken olmadığını düşünüyorum.			
34. Eğitim teknolojisi gereksiz yere zaman alıcı uygulamalara yer verir.			
35. Derslerimde değişik yöntemleri kullanmam gerektiği inancındayım.			
36. Eğitim teknolojisinin derste motivasyonu yükselttiğine inanıyorum			
37. Eğitim teknolojisinin araç-gereçlerini kullanmanın bilgi-beceri gerektirdiğine inanıyorum.			
38. Eğitim teknolojisi öğrenme-öğretme süreci içinde yararsız şeylerle uğraşmaktan başka bir şey değildir			
39. Öğretimin daha etkili olması için eğitim teknolojisi uygulamalarının gerekli olduğuna inanıyorum.			
40. İyi bir öğretmen olabilmenin koşullarından birinin de eğitim teknolojisini uygun bir şekilde kullanmak olduğunu düşünüyorum.			
41. Öğretimin özel hedeflerinin müfredatlarda uygulanmasının boşa harcanan bir çaba olduğunu düşünüyorum.			
42. Eğitim teknolojisinin öğretmen ve öğrencilerin yaratıcılığını sınırladığını düşünüyorum.			
43. Eğitim teknolojisinin daha kısa yoldan daha az çaba ile eğitimde özel hedefleri gerçekleştirdiğine inanıyorum.			

aynur.pala <aynur_pala@yahoo.com>
 Thu, 04 Oct 2018, 1:14 PM
 You

Tabi ki
 Selamlar

Android'de Yahoo Postadan gönderildi

13:16'' 4e' 4 Eki 2018 Per tarihinde, Cem EFEOĞLU
 <c.efeoğlu@hotmail.com> şunu yazdı:
 Sayın Dr. Aynur PALA

Ben Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tezli yüksek lisans öğrencisiyim.

"Okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rolleri ile öğretmenlerin eğitim teknolojilerine

yönelik tutumları arasındaki ilişki" adlı tez çalışmamda, izniniz ile sizin geliştirdiğiniz Eğitim

Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğini araştırmamda kullanmak istiyorum.

Saygılarımla

Merhaba,

Ölçeği kullanmanızdan büyük memnuniyet duyarım.
 Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

Mehmet Sincar, [Doç.Dr.]

4 Ekim 2018 Perşembe 13:20:47 GMT+3 tarihinde, Cem EFEOĞLU <c.efeoğlu@hotmail.com> şunu yazdı:

Sayın Doç.Dr.Mehmet SİNCAR

Ben Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tezli yüksek lisans öğrencisiyim.

"Okul yöneticilerinin sahip olduğu teknoloji liderliği rolleri ile öğretmenlerin eğitim teknolojilerine

yönelik tutumları arasındaki ilişki" adlı tez çalışmamda, izniniz ile sizin geliştirdiğiniz İlköğretim

Okulu Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerini Ölçeğini araştırmamda kullanmak istiyorum.

Saygılarımla